

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ŠT. 93 — CENA 10 DIN

KRANJ, 27. NOVEMBRA 1959



Naš praznik

Vsako leto proslavljamo 29. november — Dan republike. Proslavljamo ga v skupnosti z vsemi našimi narodi, kakor smo se skupno borili v času narodnoosvobodilne borbe in ustvarjali jekleno enotnost in bratstvo med našimi narodi. Naša republika se je rodila iz krvi, bojev in padlih borcev najboljših sinov naših narodov. Tega se v teh dneh še posebej spominjam, spominjam se še posebej zategadel, ker so nam ti boji in žrtve pripomogle, da danes živimo v svobodi in gradimo našo socialistično domovino. Letošnji 29. november ima še prav poseben pomen zaradi tega, ker ga proslavljamo v letu, ko še posebej obujamo in oživljamo tradicijo revolucionarnega boja naše Partije in SKOJ.

Sestajnj let je v zgodovini vsakega naroda kratka doba, ki je pa lahko izredno pomembna, kakor je to pri naših narodih. Naša domovina je v teh letih naredila nesluten razvoj, kakršnega morda niso pričakovali tudi največji optimisti. Vse te uspehe smo dosegli, pa čeprav smo morali v tem času premagati vrsto težav, ki so zahtevale od vseh nas veliko pozitivnovalnost in odrekjanja. Toda uspehi niso izostali in naša socialistična domovina je vsako leto bogatejša, močnejša in vsako leto živimo v naši domovini lepih in boljših. Naša domovina in vsi naši narodi so v tem času doživeli nesluten mladost in razcvet. V tem času so zrasle nove tovarne, zgradili smo nove ceste, ki povezujejo naša mesta, med njimi simbol dela — cesta Bratstva in enotnosti. Zgradili smo na tisoče drugih objektov in na naših poljih je zraslo dovolj žita za nas vse. Kdo bi našteval vse uspehe in pomembne zmage, saj če bi delali tako, potem bi morali govoriti o najmanjih uspehih od tega, da je v marsikaterem še relativno zaostalem kraju zasvetila elektrika, da so odprili nov zdravstveni dom, da so dobili novo kino dvoranu, da so si zgradili novo cesto in še vrsto drugih majhnih objektov, ki obenem z vsemi velikimi gradnjami sestavljajo veliki mozaik uspehov vseh naših delovnih ljudi.

To naše delo pa ima samo en cilj — je samo nadaljevanje boja, ki smo si ga zastavili pod vodstvom Zveze komunistov že pred vojno in ga nadaljevali med vojno in po vojni za lepše in boljše življenje slehernega našega človeka. Človek je tista mogočna beseda, za katerega vse to delamo in zradi česar stremimo k boljšemu. Beseda človek ni več fraza. Njegovo vsakodnevno življenje spreminja dejstva, ki imajo samo namen, da izboljšajo njegovo življenje. Priznati moramo, da se življenjski standard našega delovnega človeka pri nas nenehno izboljšuje, kar je na eni strani plod delovnih uspehov vseh nas in na drugi strani smoter, ki ga nenehno zasleduje naša družbena ureditev.

Praznik 29. novembra prav radi tega proslavljamo mi vse in je praznik slehernega izmed nas. Tudi sami ugotavljamo, koliko smo v tem času napredovali, koliko smo v tem času spremenili, koliko boli smo v tem času poprijeti za delo in obenem tudi vedno več zaslužili, koliko bolj smo se vključevali v družbena dogajanja v naši socialistični domovini. Če bi hoteli prav na tem področju govoriti o številkah, potem bi vi-

Sklepi, ki jih je sprejelo zasedanje AVNOJ leta 1943, so bili v celoti izpolnjeni. Ostvarjena je bila enotna, močna skupna domovina enakopravnih narodov in enakopravnih delovnih ljudi v okviru nove socialistične Jugoslavije. Takrat smo sklenili, da bomo za vse čase sami gospodarili na svoji zemlji, in ta sklep tudi nenehno izpolnjujemo.

Uspehom v okviru države se pridružujejo tudi pomembni gospodarski in družbeni uspehi v našem okraju. Veliko število podjetij pripravlja rekonstrukcijo in jo bo izvedlo v prihodnjih letih. Prečiščene uspehe smo dosegli na področju kmetijstva in si začrtali jasne naloge v razvoju živinoreje, razvoju turizma je dobiti tisto mesto, kakov mu pripada v razvoju gospodarstva v našem okraju. Pomembni uspehi so bili dosegli na področju stanovanjske izgradnje, zgrajena je bila celo vrsta drugih objektov; mnogi med njimi so namenjeni prav dvigu družbenega standarda.

Vsi tako radi hitimo v mislih naprej, v leta, ki nas čakajo, v prihodnost, ki je pred nami. Ta prihodnost je vsekakor svetla in lepa, ker bo naša domovina vsak dan lepša in vsak dan bogatejša. Z njo pa bomo bogateli mi vse, ker bomo živelj še bolje, ker bomo živelj še zadovoljnije.

Prav zaradi tega smo tudi letos kakor vsako leto, ponosni in veseli, ko praznujemo naš praznik — Dan republike. Praznujemo ga, ker smo pod vodstvom Zveze komunistov uspeli realizirati načrte, ki smo jih zastavili, in smo obenem čvrsto odločeni nadaljevati naše delo, da bomo naloze, ki so še pred nami, izpolnili in tako vsako leto znova ponosno praznovati naš praznik — Dan republike.

vn

OBČNI ZBORI SZDL V KRANJU

Ceprav je bila večina občnih zborov v kranjski občini prav te dni, se je predsedstvo občinskega odbora SZDL že v torek, 24. novembra sestalo in na kratko analiziralo potek teh zborov.

Glavna ugotovitev je bila, da je letos udeležba na teh zborih znatno večja kot prejšnja leta in da je predvabilna dejavnost pospešila celotno politično delo, zlasti na podeželju. Tudi razprave na zborih so bile zelo živahne. To so ugotovili na Jezerskem, v Trbojah, Trsteniku, Brnikih in drugod. V Šenturški vali so v članstvo SZDL zajeli vodilne upravičence stodostotno.

Zdaj pripravljajo volišča. Predvidevajo, da bo skupno okrog 70 volišč. Precej organizacij, teh je 47, ima po dve volišči. -I. e.

Volilni proglaš 00 SZDL

Člani Socialistične zveze!

Smo pred volitvami v osnovne organizacije, zato je prav, da pregledamo nekatere uspehe, h katerim smo prispevali svoj delež tudi mi. Ti uspehi so v glavnem naslednji:

V JUGOSLAVIJI

— narašča narodni dohodek zadnja tri leta povprečno za 3% hitreje kot je bilo to predvideno v perspektivnem planu;

— je gospodarski razvoj 3- do 4-krat hitrejši od razvoja v najbolj razvitetih zahodnih evropskih deželah in dvakrat hitrejši od razvoja v najmanj razvitetih, pa tudi hitrejši kakor v vzhodnih evropskih deželah;

— je kmetijska proizvodnja že v tem letu presegla planirano raven za 1. 1961;

NA GORENJSKEM

— je narodni dohodek na prebivalca narasel v 6 letih za 146.000 dinarjev, in ciser od 188.884 v letu 1953 na 334.000 dinarjev v letu 1959;

— je produktivnost v industriji v letošnjem letu napram lanskemu letu narasla za 4,5%, oziroma za 0,3% več, kot je bilo predvideno; zaposlenost pa se je povečala v tem obdobju za 1,1% ali 301 zaposlenega;

— so narasli dohodki prebivalstva za 20,6% in še vedno naraščajo;

— so narasle hranične vloge v bankah napram letu 1956 za 643.541.000 dinarjev, oziroma od 278.659.000 dinarjev na 922.200.000 dinarjev;

— je bilo v letu 1958 zgrajenih 1.148 družbenih stanovanj in 335 privatnih stanovanj. V letu 1959 pa se je začelo graditi še 1.371 družbenih in 385 privatnih stanovanj;

— je naraslo število šol napram letu 1939 za 66, oziroma od 91 na 157. Za šolstvo je bilo 1596. leta izdanih 310 milijonov dinarjev, v letu 1959 pa že skoraj 600 milijonov dinarjev;

— so izdatki za kulturno in prosvetno dejavnost narasli napram letu 1956 za več kot 100% in znašajo preko 50 milijonov dinarjev;

— so se povečali izdatki za zdravljenje, otroške dodatke in pokojnine za skoraj 1,5 milijarde napram letu 1956;

— se je napram letu 1953 močno povečala potrošnja vseh najvažnejših potrošniških artiklov. Potrošnja mesa se je povečala od 1953. do 1959. leta za približno 800.000 kilogramov oziroma za 18%, mleka za 2.600.000 litrov oziroma 113%, sladkorja za 820.000 kilogramov oziroma 37%, mokre in kruha za približno 8 milijonov kilogramov oziroma 130% itd.;

— so si delovni ljudje od leta 1957 kupili preko 3.560 novih koles, 1.300 motornih koles in 630 osebnih avtomobilov;

— ima praktično že skoraj vsaka družina radijski aparat, saj je radijskih naročnikov 25.757 napram 16.300 v letu 1956, medtem ko je bilo v letu 1939 vseh radijskih naročnikov v Sloveniji le 21.516;

— sodeluje v delavskem upravljanju 3.328 delavcev, v zadružnih svetih 1.727 kmetijskih proizvajalcev, v organih družbenega upravljanja v socialnem zavaroovanju 242 ljudi, v prosvetnih ustanovah 104 in v 95 šolskih odborih 843 državljanov. Ideja o samoupravljanju v okviru komunalne skupnosti se vse bolj ureščuje. Neposredni proizvajalci postajajo vse bolj dejanski upravljalci vsega družbenega premoženja.

Ti konkretni rezultati pričajo, da naše govorjenje o socialistizmu ni samo splošna fraza, ampak da postaja socializem vsakdanja, otipljava stvarnost. Saj danes že vsak državljan tudi v materialnem pogledu lahko čuti, da živi v deželi, kjer so vsi naporji usmerjeni v to, da bi delovni ljudje bolje in lepše živelii.

DELAVCI, KMETJE IN DELOVNA INTELIGENCAI MLADINA, ŽENE, ČLANI SZDLI

Z udeležbo na volitvah ne boste izpolnili samo svoje obveznosti do organizacije, marveč boste znova dokazali, da so dosedanji uspehi rezultat zavestne socialistične akcije vseh naših delovnih ljudi in da ste pripravljeni še vnaprej stati na čelu naglega gospodarskega in družbenega razvoja, da bomo dosegli še zavidiljivejše uspehe na vseh področjih.

Zato v nedeljo, 6. decembra, vse na volitve v osnovne organizacije SZDL!

Ob Dnevu republike

29. novembru

iz naših krajev

toplo čestitamo vsem poslovnim prijateljem, naročnikom, bralcem, sodelavcem in vsem delovnim ljudem na Gorenjskem

Časopisno podjetje
»GORENJSKI TISK«
Kranj

SPREJEMI V PIONIRSKO ORGANIZACIJO

Po vseh občinah Gorenjske in pionirskih odredih bodo za Praznik republike 29. november svečani sprejem pionirjev. Na teh sprejemih bodo pionirje postigli in jim razložili pomen pionirske organizacije. Sprejemni bodo v petek, 27. v soboto, 28. novembra. Pripravili jih bodo starešinski sveti in Društva prijateljev mladine.

Kronika teh dni

• V torek je bilo v Bohinju pod predsedstvom predsednika komisije za delavsko mladino pri CK LMS tovariša Marjana Rožiča posvetovanje LMS o programu za leto 1960. Na posvetovanju so analizirali tudi dosedanje letne konference mladinskih organizacij v podjetjih.

• Prejšnji teden je imel upravni odbor »Oljariče« v Britofu redno sejo, na kateri so obravnavali poslanje podjetja do konca septembra letos. Ugotovili so, da so bolje gospodarili kot v istem obdobju lani. Na seji so razpravljali tudi o nakupu nekaterih osnovnih sredstev in o rekonstrukciji oddelka za rafinerijo jedilnega olja. To naj bi opravili v letu 1960, s čemer bodo dvignili kapacitet proizvodnje za 50 odstotkov.

• Včeraj je bila seja Občinskega ljudskega odbora Kranj. Na dnevnejšem redu je bilo med drugim poročilo o stanju in problemih kmetijske proizvodnje v občini, poročilo odborniške komisije o stanju na kmetijskem posestvu v Hrastju, poročilo o izvedbi nacionalizacije najemnih zgradb itd.

• V torek zvečer je bila v Prešernovem gledališču v Kranju trešja letosnjega premira. DPD Svoboda-Center Kranj je uprizorila delo Lutowskega »Dežurna služba« v režiji Jožeta Kovačiča, scena Saša Kump. Tudi pri ocenjevanju te igre z ostrejšimi kriteriji, kot jih sicer uporabljamo pri ostalih amaterskih predstavah, moramo povedati, da je bilo delo naščudirano zelo kvalitetno. To je potrdila tudi polna dvorana in ob koncu zadnjega dejanja toplo priznanje gledalcev. Podrobnejšo oceno uprizoritev bomo objavili v prihodnji petkovi številki.

• V torek zvečer je bil v Prešernovem gledališču v Kranju občni zbor DPD Svoboda-Center Kranj. Na občnem zboru so med drugim sklenili, da se bo društvo preimenovalo v DPD Svoboda »France Prešeren« Kranj. Po končanem formalnem delu občnega zбора so nekatere sekcije društva izvedle kratek kulturni spored.

• Včeraj zvečer je bila v kinu Storžič Kranj slavnostna premiera slovenskega filma »Tri četrtine sonca«. Ob tej priložnosti so se Kranjčanom predstavili tudi nekateri ustvarjalci tega filma.

• V torek zvečer je bil v Neklem občni zbor KUD »Dobrava« Naklo. Na občnem zboru so sestavili program dela za letosnjo sezono, v katerem so dali pouderka predvsem izobraževalni in lutkovni sektor ter knjižnici in čitalnic.

• V sredo je bilo na Jesenicah posvetovanje dramskih delavcev Svobod in posvetnih društev jeseniške občine. Dan poprej, v torek je bilo enako posvetovanje tudi v Kranju.

• V kranjski porodnišnici se je od 19. novembra zjutraj do četrtek, 26. novembra zjutraj rodilo 10 dečkov in 17 deklic, skupno torej 27 otrok.

• Včeraj je bilo v Klubu gospodarstvenikov v Kranju predavanje o zaposlovanju in strokovnem usposabljanju kadrov v zdravstvu.

• V ponedeljek dopoldne je bilo v prostorih Okrajnega ljudskega odbora Kranj predavanje sekretarja okrajnega komiteja ZKS Ceje tovariša Simoniča o gospodarskem razvoju in politični situaciji v kmetijstvu.

Vse naročnike in bralce obveščamo, da bo zaradi praznikov ob 16. obletnici rojstva nove Jugoslavije, naslednja številka »Glasu Gorenjske« izšla prihodnji petek, 4. decembra 1959

V KRAJU ZA 29. NOVEMBER

Mimo svečane akademije v sodelovalnici Storžič, ki bo 27. novembra zastopniki množičnih organizacij in društev. Skupaj bodo tudi nekatere druge prireditve v blejski občini sprejeli med pionirje več kot dve sto cicibnov. Hkrati pa pionirski odred s sodelovanjem učiteljstva pripravijo šolske proslave.

Tudi prosvetna društva in organizacije Socialistične zveze so v večini krajev pripravile podobne proslave. Na Rečici pri Bledu bodo na pdaznik republike uprizorili Ivana Potrča igro Izdajalec. Sindikalna podružnica LIO Gorje bo na Dan republike praznovala 35-letnico obrata Gorjana. Na posebni proslavi v nedeljo, prirejeni tudi v čast 40-letnice KPJ, bodo razvili tudi sindikalni prapor. Na Bohinjski Beli bo društvo Svoboda počastilo praznik republike in 40-letnico KPJ z uprizoritvijo Borove igre TEŽKA URA. Tamkaj bodo imeli tudi posebno slovesnost ob sprejemu v pionirski organizacijo. Letošnji praznik republike in 40-letnico bodo počastili pripravilo svečan sprejem najmlajšim v pionirsko organiza-

Priprave za praznovanje

DNEVA REPUBLIKE
v Blejski občini

Letošnji Dan republike bodo v blejski občini praznovali še posebno slovesno. Društvo prijateljev mladine je skupaj z občinami in občinsko pionirsko komisijo na Bledu bodo dali v promet novo transformatorsko postajo. -l.c.

PRIPRAVE
ZA NOVOLETNO JELKO V KRAJSKEM OKRAJU

Novoletno jelko bodo tudi letos organizirali po vseh občinah kranjskega okraja. Za to prireditve bodo Društva prijateljev mladine pripravila obsežne programe. Pionirje in cicibane bodo obdarovali kolektivno in ne posamično. Organizirali bodo razne igre, prihode Dedka Mraza, pionirske sejme. Na Jesenicah se že vse leto pripravljajo za Novoletno jelko. — Našim najmlajšim v pionirjem nameravajo v domu Partizana na Jesenicah pričarati pravljivo mesto, pri katerem bodo sodelovala vsa podjetja jeseniške občine in množične ter politične organizacije. Prav tako potekajo priprave za Novoletno jelko tudi v Tržiču, Škofji Loki, Kranju in drugje.

KAM V NEDELJO?

KRANJ: 29. novembra ob 16. uri uprizore kranjski gledališčniki v Prešernovem gledališču v Kranju drama v treh dejanjih Jerzyja Lutowskega »Dežurna služba«.

Ob 14. uri bo na igrišču Triglav glavna nogometna tekma med NK Triglavom in Odredom.

Ob 9. uri v Tekstilni šoli košarkarski turnir v počastitev Dneva republike za pokal »Glasu Gorenjske«.

Dne 30. novembra ob 9. uri bo na štiristrenem kegljišču KK Triglav Kranj v počastitev Dneva republike četverobojo reprezentanc: Srbije, Bosne-Hercegovine, Hrvatske in Slovenije. Tega dne bodo na Kravcu meddržavne tekme v slalomu.

SKOFJA LOKA: 28. novembra ob 20. uri osrednja proslava ob Dnevu republike v Predilincu na Trati.

Dne 28. novembra zvečer zavarna prireditve TVD Partizan z naslovom »Za staro in mlado«.

JESENICE: V počastitev Dneva republike prireja od 28. novembra do 6. decembra Foto klub Jesenice. V razstavo fotografij gorenjskih foto amaterjev v lutkovni dvorani pri Ježenu na Jesenicah.

Zadnji športni rezultati

Svedska hokejska reprezentanca je pripravila presenečenje z zmago nad izbrano ekipo Sovjetske zvezze s 3:1 (0:1, 3:0, 0:0).

V kvalifikacijski tekmi za olimpijski nogometni turnir je Poljska premagala Nemčijo s 3:0 (2:0)

Evropski prvak v tekmu na 1500 m Anglež Hewson je izjavil, da bo na olimpijskih igrah v Rimu nastopil v tekmu na 800 metrov.

Dva sovjetska helikopterje sta dosegla svetovna hitrostna rekorda za helikopterje s povprečno hitrostjo nad 270 kilometrov na uro.

V povratni tekmi za pokal evropskih nogometnih prvakov je beograjska Crvena zvezda izgubila v Wolverhamptonu proti angleškemu prvaku Wolverhampton Wanderers 0 : 3 (0 : 1).

Na umetnem drsališču pod Mežakljo na Jesenicah je bila pretekel ponedeljek zvečer mednarodna hokej tekma na ledu med finskim moštvom Töölön ja Ježencami. Zmagali so domačini s 5:3 (1:2, 0:2, 2:1).

Za položaj v svetu velja trditev, da stojimo na križpotu. Ali gre razvoj po dosedanji poti hladne vojne v vedno hujša mednarodna nasprotja, ki se utegnjejo lepega dne sprečreči v »viročno vojno? Ta pa ne bi — ob siloviti moči jedrskega orožja — poznala zmagovalca ne premaganca. Svet bi nujno pripravljala do splošnega propadanja.

Druga pot, ki se kaže v zadnjih dogodkih, pa teži izvleči svet iz slepe ulice v obdobju pomirivite in popuščanja napetosti. Za tako pot pa je treba odvreči vsako misel na vojno, kot sredstvo za reševanje mednarodnih vprašanj in se oprizeti drugačnih metod. Najbolj značilna stvar za sedanje stanje in najboljši obet za izboljšanje položaja je prav dejstvo, da so tudi velike sile, od katerih je odvisna usoda sveta, sprevidele, da je treba po miroljubni poti reševati sporne zadeve med narodi in državami. Tega je za enake obvezno ves.

Predsednik Tito se je vprašal, čemu zavlačujejo s sestankom na najvišji ravni, ko pa ne gre za to, da bi na njem sprejemali do končne sklepke, ki zadevajo vse dežele in vse narode. Na takem sestanku naj se velike sile posmijo samo na načelnih stvareh.

O problemih, ki naj bi jih dokončno uredili, je dejal predsednik Tito, morajo govoriti Zdrženi narodi, kjer se morajo vsi zastopani narodi sporazumeti in te stvari dokončno urediti.

In še enega važnega vprašanja se je lotil predsednik Tito. To pa

je za prihodnji razvoj mednarodnih odnosov izredno važno. Gre za vprašanje, kako pojmovati politiko koeksistence. Pod tem imenom nekateri razumejo, da bi moralni koeksistenco uresničiti med bloki, je med drugim dejal predsednik Tito in takoj pribil, da koeksistenco med bloki sploh ne more biti. Kaj pa je s tistimi, ki niso vključeni v bloke, se vprašuje predsednik Tito in ugotavlja, da je na svetu na milijone in na stotine milijonov ljudi več v tistih deželah, ki so zunaj blokov, kakor pa v tistih, ki so vključene v bloke. Kaj potem takim temkom z njimi? Ali gre torej za koeksistenco blokov, ali za koeksistenco narodov, za to, da

je

pred

zadnji

ponedeljek

je

zadnji

ponedeljek

Ob 16. obletnici ustanovitve naše države

ROJSTVO OB VRBASU

Letos praznujemo šestnajsto obletnico od tistega jesenskega dne, ko so 29. novembra 1943. leta posamezne radijske postaje v razburkani Evropi javljale o dogodku v Jajcu in o neki novi državi, ki naj bi se imenovala Federativna ljudska republika Jugoslavija.

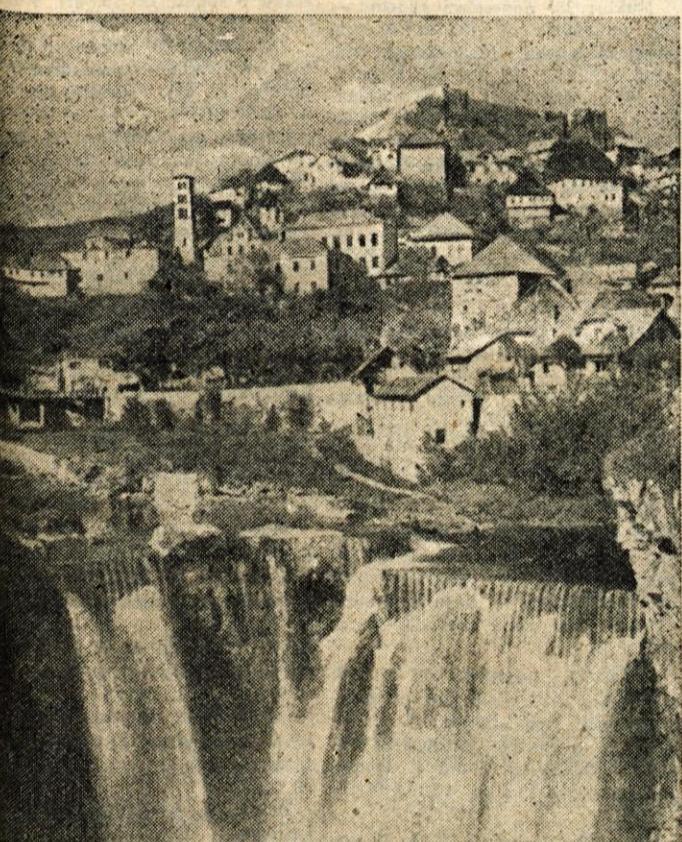
Jajce je bilo takrat malo bosansko mestece ob Vrbasu z nekaj nad 5.000 prebivalci. Visok, 29-metrski slap Plive daje temu kraju tudi izreden turistični pomen.

Pred 16 leti je bilo tam drugo zasedanje AVNOJ (Antifašističko veče narodnog oslobođenja Jugoslavije). Predstavniki vseh jugoslovenskih narodov, predstavniki borcev za svobodo, predstavniki revolucije in novega družbenega reda so se zbrali in položili temelje novi državi, ki se je rodila v boju na življenje in smrt.

Kako so delegati prihajali v Jajce, kako je potekalo zasedanje, in kakšno je bilo razpoloženje navzočih, zelo zazorno opisuje Rodoljub Čolaković v svojih »Zapisih iz osvobodilne vojne«. Od tam povzemamo tudi naslednji odломek.

Ko sem s tovaršem Markom (Aleksander Ranković) v Avdom vstopil, je tovarš Tito sedel za podolgovato mizo, poglobljen v branje nekega poročila. Z zemljevidi in papirji prekrta miza; za njegovim hrbtom, na steni, velik zemljevid Jugoslavije. Ko smo bili vstopili, je dvignil glavo, snel očala in smehljejo dejal:

»Aha, ste prispele! Vstal je izza mize, nam stisnil roke, se vrnil k mizi in nas povabil, naj sedemo. Nekaj hipov sem ga gledal in delal primerjavo: kakšen je sedaj in kakšen je bil julija, ko smo se bili 'tonili' na Milan-Planini pri Vlasenici. Sub je in v obraz bled. Vidi se, da ves dan in večji del noči prebije za to mizo v nezdravem ozračju barake.



Tito je začel razgovor o položaju v Vzhodni Bosni, kjer je imela na vojska zadnje tedne sijajne uspehe, med katerimi je največji uspeh osvoboditev Tuzle. Zanimal se je za vse — za položaj v vojski, za kadre, za politične razmere v krajih, ki smo jih sedaj prvkrat osvobodili, za prehrano naših enot v bistih krajih, ki jih je bila vojna skoraj zelo opustošila, da ne morejo braniti niti svojega zelo zredčenega prebivalstva, za borce iz tistih enot Operativne grupe Vrhovnega štaba, ki so ranjeni ali izčrpani po težki ofenzivi ostali v Vzhodni Bosni. Pozorno je poslušal našo razlag in kadil svojo pipico ali z njo trkal po dlani leve roke; samo včasih je vskočil s kakšnim vpranjem ali kakšno pripombo.

Ko sva z Avdom končala svoje vročevanje, je vstal, se obrnil k zemljevidu, gledal nanj in dejal: »V teh krajih bodo še srditi bori. Nemci bodo storili vse, da nas bodo potisnili iz Tuzle. In ne samo to. Vrgli bodo še več sil v Vzhodno Bosno, in sicer v prvi vrsti zradi Srbije, zato, ker je Vzhodna Bosna naš most proti Srbiji. Toda naše sile so tam in povsod tako narasle, da nam ne bodo mogli«.

Nekajkrat se je sprehodil po baki s svojim lahkim korakom in znova sedel za mizo. Pričkal je cire, potegnil nekaj dimov, nas pogledal in vprašal:

»Prav gotovo ste že slišali, zaradi česa smo vas poklicali?«

Odgovoril sem, da nam je tovarš Marko govoril o zasedanju AVNOJ.

Nato, nam je tovarš Tito dejal, da so poklicani delegati iz vseh krajov Jugoslavije in da bo to zasedanje pravzaprav ustanovitev

naših dežel: Srbske, Hrvatske, Slovenske, Črne gore in Bosne in Hercegovine. To je bil nekakšen uvod v tisto bistveno, zaradi česar je bilo zasedanje sploh sklicano.

Izvolili smo delovno predsedstvo, opravili verifikacijo mandatov, poslušali razne pismene pozdrave, ki so bili poslanji zasedanju. Po tem je prvi predsednik dr. Vojislav Kecmanović-Djedo dal besedo tovariju Titu. Tito je nekaj minut stal za govoriskim odrom in čakal, da bo potihnilo vzlikanje. Večkrat je začel: »Tovariši in tovarische...«, toda njegove besede so izgubile v ploskanju in vzlikanju delegatov. Z roko je pozival delegate, naj se nahaja, a je bilo vse zmanj, končno je še sam zaploskal z delegati.

Tito referat je trajal približno eno ura; bil je preprost, jasen in jednat, brez slehene odvečne besede. Tito ga je bral mirno, malo je pridvignil glas samo na tistih mestih, ko je govoril o izdajalcih, ki so ne samo v usodnih dneh naše zgodovine izdali svojo deželo, temveč so poskušali zavezniško javnost prepričati in predstaviti boj narodnoosvobodilnega gibanja in njegove vojske za svoj boj. Delegati so Tita pogosto prekinjali s ploskanjem in vzlikami, na enem mestu pa se je utrgal pravi hudo-urnik srda, ogorčenja in negodovanja. Bilo je ob Titovih besedah — da so bile narodom Jugoslavije potrebne velikanske žrtve, da bi prepričali svetovno javnost, da je kri, prelita v Jugoslavijo, njihova kri, ne pa kri tistih izdajalcev, katerih poglavariji uživajo gostoljubje v zavezniških deželah.

○ ○ ○

Po referatu se je začela razprava. To so bile izjave posameznih delegatov v zvezi z referatom, saj je sleherni govornik želel povedati, kaj pomeni za njegov narod današnji dan, kakšne možnosti zanj odpira življenje v državni skupnosti, osnovani na oblasti ljudstva in enakopravnosti narodov. Govorniki so bili iz vseh krajev, pripadniki raznih strank, toda vsi so se strinjali v tem, da so se med vojno v Jugoslaviji zgodile velike, zgodovinske spremembe. Jugoslovenski narodi, ki so jih bivši oblastniki izdali, so se dvignili k orožju, organizirani in pod vodstvom Komunistične partije, ter tako začeli novo poglavje v zgodovini vsakega jugoslovenskega naroda posebej v vseh njih skupaj. Na vodstvo političnih sil se je postavil delaški razred in ta revolucionarna sprememba daje Jugoslaviji njenou notranjo trdnost ter ji odpira svetle perspektive razvoja in napredka...

○ ○ ○

Vdorani je bilo svečano vzdružje. Brali smo deklaracijo, ki odloča, da se AVNOJ konstituira v vrhovno zakonodajno in izvršilno predstavniki teleso Jugoslavije, da se vzpostavi Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije, preko katerega bo AVNOJ opravljalo svojo izvršilno funkcijo, da se vlad v begunstvu odvzamejo vse pravice zakonite vlade Jugoslavije, da se Jugoslavija osnuje na demokratičnem, federativnem načelu, kot državna skupnost enakopravnih narodov.

Nato so delegati z burnim ploskanjem sprejeli sklep v smislu deklaracije. Z izrazito viharnim ploskanjem je bil sprejet sklep o odvzemu pravic zakonite vlade tako imenovani jugoslovenski vlad in vseh vlad, tako da se je človek v svetih, topli in skromni, toda okusno okrašeni dvorani Doma počutil lahko v veselju. Dvorana je bila določena za delegata, balkon pa za občinstvo. Delegati so prihajali v skupinah, zasedali prostore, se pozdravljali in pogovarjali. V dvorani je nenehno brenčala mešanica glasov, z balkona pa je bilo slišati tudi pesem mladincev.

Nenadoma je v dvorani prenehalo govorjenje — vstopil je tovarš Tito v spremlju članov Vrhovnega štaba in Centralnega komiteja partije: Kardelja, Rankovića, Pijade in drugih. Eno sekundo je bila morda tišina, nato pa so delegati skočili na noge, po dvorani je zagrmele ploskanje in navdušeni vzlikni delegatov in občinstva Tito, Partij, vojski.

Sprejeti so bili še odloki o ustanovitvi Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije, o uvedbi naziva maršala na naši vojski in odlok o odobritvi odlokov, odredb in izjav AVNOJ v Vrhovnega štaba, nato pa je bilo izvoljeno predsedstvo AVNOJ.

Tako po volitvah je imelo predsedstvo svojo prvo sejo, in sicer na održi, kjer je bilo maloprej delovno predsedstvo zasedanja. To je bila najoriginalnejša seja, ki sem ji kdajkoli prisostvoval. Ker mi bilo dovolj stolov za vse, so vsi člani predsedstva stali okoli Tita in dr. Ribarja, ki je vodil sejo. Ves čas se je na održi izraščane zavesi slišal hrup delegatov v dvorani. Dr. Ribar je na kratko sporočal predloge, ki so jih

Zasedanje se je začelo s petjem himne, ki so jo z zborom vred peli tudi delegati in občinstvo. Dr. Ivan Ribar je prebral referat o delu AVNOJ med prvim in drugim zasedanjem, nato so zasedanje pozdravili predstavniki Partije, vojske, mladine, AFŽ in posameznih

naših dežel: Srbske, Hrvatske, Slovenske, Črne gore in Bosne in Hercegovine. To je bil nekakšen uvod v tisto bistveno, zaradi česar je bilo zasedanje sploh sklicano.

Izvolili smo delovno predsedstvo, opravili verifikacijo mandatov, poslušali razne pismene pozdrave, ki so bili poslanji zasedanju. Po tem je prvi predsednik dr. Vojislav Kecmanović-Djedo dal besedo tovariju Titu. Tito je nekaj minut stal za govoriskim odrom in čakal, da bo potihnilo vzlikanje. Večkrat je začel: »Tovariši in tovarische...«, toda njegove besede so izgubile v ploskanju in vzlikanju delegatov. Z roko je pozival delegate, naj se nahaja, a je bilo vse zmanj, končno je še sam zaploskal z delegati.

Izvolili smo delovno predsedstvo, opravili verifikacijo mandatov, poslušali razne pismene pozdrave, ki so bili poslanji zasedanju. Po tem je prvi predsednik dr. Vojislav Kecmanović-Djedo dal besedo tovariju Titu. Tito je nekaj minut stal za govoriskim odrom in čakal, da bo potihnilo vzlikanje. Večkrat je začel: »Tovariši in tovarische...«, toda njegove besede so izgubile v ploskanju in vzlikanju delegatov. Z roko je pozival delegate, naj se nahaja, a je bilo vse zmanj, končno je še sam zaploskal z delegati.

Izvolili smo delovno predsedstvo, opravili verifikacijo mandatov, poslušali razne pismene pozdrave, ki so bili poslanji zasedanju. Po tem je prvi predsednik dr. Vojislav Kecmanović-Djedo dal besedo tovariju Titu. Tito je nekaj minut stal za govoriskim odrom in čakal, da bo potihnilo vzlikanje. Večkrat je začel: »Tovariši in tovarische...«, toda njegove besede so izgubile v ploskanju in vzlikanju delegatov. Z roko je pozival delegate, naj se nahaja, a je bilo vse zmanj, končno je še sam zaploskal z delegati.

Kratek razgled po Jugoslaviji

Najpomembnejši gospodarski uspehi in novi objekti

Celotna avtomobilska cesta od Beograda do Djedvelje bo dolga 574 kilometrov, dograjena pa bo do konca leta 1963. Skupno z že dograjenim odsekom iz Ljubljane do Zagreba in s še prej dograjeno cesto Zagreb — Beograd, bo avtomobilska cesta od Ljubljane do Djedvelje dolga 1086 kilometrov. Mladinske delovne brigade so letos izročile prometu 20 kilometrov dol odsek ceste med Negotinom in Demir Kapijo v Makedoniji ter okoli 90 kilometrov dolg odsek med Paracimom in Nišom v Srbiji. Ko bo avtomobilska cesta dograjena, bo povezovala severni in južni del naše države. Z njo pa bomo v evropskem cestnem prometu dobili tudi najkrajšo tranzitno vezbo med zahodom in vzhodom. Zaradi tega je cesta Bratstvo — enotnost pomembna ne samo za gospodarstvo naše države, temveč tudi za nadaljnjo krepitev evropskega cestnega prometa.

Letos so izročili prometu tudi nov odsek jadranske magistrale med Novim in Zadrom, s čemer je cesta med Reko in Zadrom dograjena. Jadranska cesta I. reda, dolga 1313 km, bo vodila z Reke skozi Split, Dubrovnik, Petrovac na moru, Trogir, Kolašin, Ivanjgrad, Kovska Mitrovica do Skopja, kjer se bo priključila avtomobilski cesti Bratstvo — enotnost. Zgrajena bo do leta 1966.

8. novembra so odprli tudi moderno avtomobilsko cesto Karlovac — Plitvice — Vrhovine. 30. septembra pa so izročili namenu 22 km novega modernega cestice čez Trojane na cesti Ljubljana — Maribor.

Maja letos so odprli tudi predor pod Ljubljanskim gradom, ki je najdaljši cestni predor pri nas. Dolg je 489,25 metra, širok 10,15 m in visok v temenu 6,20 metra.

Tovarna Tomos v Kopru je začela junija s serijsko proizvodnjo motornih vozil. Tovarna bo odsegla letno dala na domaći trg okoli 30.000 raznih motornih vozil.

Maja je začela obravnavati nova hidrocentrala »Gojak« v bližini Ogleina, ki je druga največja hidrocentrala na Hrvatskem. V Banji Luki je julija začela obravnavati nova tovarna bukove celuloze za predelavo v viskozna vlakna, ki bo imela letno zmogljivost 40.000 ton celuloze.

Letos smo pridelali v Jugoslaviji preko 4 milijone ton pšenice. Pridelki je izredno visok, saj močno presega celo planska predvidevanja za leto 1961. Z letnimi pridelki pšenice bomo lahko v celoti pokrili naše potrebe v naslednjem letu. Zato odsegli pšenice ne bomo uvajali.

Leta 1953 smo imeli v Jugoslaviji še 60 % kmetijskega prebivalstva, letos pa ga imamo le še 51 %.

Delež investicij v družbenem standardu je narastel od 19,2 % v prejšnjem obdobju (1953 do 1956) na 26,5 % v zadnjem obdobju (1957 do 1960). Se bolj pa je v tem obdobju narastel delež investicij v stanovanjsko-komunalni dejavnosti — od 12,4 % na 17,8 %, torej za 50 %.

Spričo naraščanja osebnih do-

korak pa je bil napravljen že z mizarškim obratom, ki ga je tam pred časom ustanovil LIP iz Logatca.

PLAN BODO DOSEGLI DO KONCA LETA

Tudi v Tovarni Škofja Loka je večina delavcev nagrajena po enotni proizvodu. Posledico tega je velik porast produktivnosti. Letni plan proizvodnje so do danes realizirali 94 odstotno. Predvidevajo, da bodo plan do konca leta dosegli in celo prekoračili.

SEJA OLO KRANJ

V torek, 24. novembra je bila v Krjanu skupna seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Krjan. Največ, skoraj 4 ure, so razpravljali o gozdarstvu. Večina mnenj je bila, da je na tem področju treba več načrtosti in perspektivnosti. Zato so sklenili, da bodo konec januarja, ko bo pripravljeno novo gradivo in dokumentacije, dokončno sklepali o razvoju gozdarstva.

Tudi o razvoju elektroindustrije, konkretno o tovarni Iskra, je bila živahnata razprava. Podjetje naj bi se razširilo z novimi obrati v Novem mestu, v Novi Gorici itd. Nekateri so menili, da bi te nove obrate ustavili po naših občinah. Toda končno pojasnili, s katerim so vsi soglašali, je bilo, da je razširitev v sklopu splošnih naporov za pomoč nerazvitim okrajem in kar je najvažnejše, da v našem okraju ne bi imeli sredstev za tolike investicije, kot so tam potrebne. Nato so predloženi programi odobrili.

OLAJŠAVE Z ELEKTRIKO

Spričo izboljšanega stanja v zvezci z zmogljivostjo elektrarn, ki je nastalo z nedavnim deževjem, je Zvezni izvršni svet močno ublažil znani odlok o omejitvi porabe električne energije v gospodinjstvu, kar velja za november in december. Presežek porabe električne energije čez dobročeno mero (enosobno stanovanje 180 kilovatov, dvoobčinske 240 kilovatov mesečno itd.), ne bo obračunan po 30. marčev le po 10 dinarjev za kilovat. Z novim letom, kot je znano, pa bo cena električne energije tudi za gospodinjstvo povisana od 3 na 7 dinarjev za kilovat.

-l.c.

TRAKOTKALNICA V ŽELEZNICAH

V Gasilskem domu v Železnicih urejujejo obrat, kjer bodo tkali trakove. Tam bo našlo delo več nezaposlenih žena. Pripravljajo tudi ureditev posebnega obrata tovarne Niko v Žireh, kar naj bi prispevalo k razvoju industrije v tem predelu. Znaten

PRED VELIKO KRVODAJALSKO AKCIJO NA GORENJSKEM

Po vseh osovnih organizacijah Rdečega križa na Gorenjskem se že nekaj časa pripravljajo na do sedaj največjo k

OBVEŠČEVALEC

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA

Zdravstveni dom Kranj, Gosposvetska ulica 9, telefon 218 in 595, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Telefonska številka naročniškega oddelka je 397, uredništva pa 475.

Prodam zapravljeniček — dobro ohranjen voz za 15.000 din. Eržen, Zabukovje 2, Besnica 5079

Kupim enosobno stanovanje v Kranju. Ponudbe z navedeno cene pošljite v oglašni oddelek pod »Vseljivo« 4856

Za stanovanje ali večjo sobo nudim 20.000 din nagrade — v Kranju ali okolici. Ponudbe pošljite v oglašni oddelek pod »Oktober« 4866

Osebni 4-sedežni avto z novimi zračnicami in gumami v odličnem stanju, zaradi bolezni ugodno prodam. Naslov v ogl. oddelku 5035

Izgubil sem žepno uro na Jezerski cesti do »Uniforme« v Kranju. Poštenega najditevja naprošam, da jo proti nagradi oddam v oglašni oddelek 5099

IZ gimnaziske kolesarne v Kranju mi je bilo 17. novembra ob 18. uri vzeto italijansko kolo »Cotur«. Osebo sem videla in jo pozivam, da ga v izogib preganjanju vrne na postajo Ljudske milice v Kranju 5100

Pred sodiščem v Kranju sem izgubil novo zapestnico 23. novembra. Prosim proti nagradi vrniti v oglašni oddelek 5101

Prodam motorno kolo »Vespa« v odličnem stanju. Dam tudi na obroke od 5.000 do 10.000 din mesечно. Naslov: Potoče 20, Predvor 5102

Poceni prodam radijski sprejemnik »Tesla« — dobro ohranjen. Grilc Anton, Prešernova 8, Kranj 5103

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam gozd v bližini Kokriče. Naslov v oglašnem odd. 5111

Prodam motorno kolo JAWA s prevoženimi 3.000 km. Rogelj Alojz, Sr. Bitnje 79, Zabnica 5112

Prodam 2 jermenici in os 90 milimetrov premera in 3 metre dolgo. Naslov v oglašnem oddelku 5113

Bilančno tehnico in diatonično harmoniko prodam. Naslov v oglašnem oddelku 5114

Prodam sadno prešo z mlinom. Naslov v oglašnem odd. 5115

Prodam hišo z vrtom 1.200 m² v Trbovljah. Poizve se v Senčurju 97, telefon 137-3 5116

Prodam Fiat 600 s prevoženimi 15.000 km. Senčur 97, telefon 137-3 5117

Kmetijska zadruga z o. j. Lančovo proda iz svojih osnovnih sredstev dve motorni kosičnici znamke »Staddler«. Prednost pri nakupu imajo podjetja socialističnega sektorja. Interesenti naj se zglašijo do 15. decembra 1959 5118

Prodam »špindel« za cirkularko in nove Puchove teleskope ter več kosov krogličnih ležajev različnih dimenzij. Naslov v oglašnem odd. 5119

Prostorno enosobno stanovanje v centru Kranja — komfort, kopalnica — zamenjam sponpladi za podobno ali večje v Ljubljani ali Sentvidu. Naslov v oglašnem oddelku 5120

Krojaški mojster, ki vodi 20 let samostojno obrt išče delo na dom po meri ali konfekcijo. Naslov v oglašnem oddelku 5121

Vsa kleparska dela, peči na žaganje in razna popravila naredi hitro in solidno Kleparstvo Antolovič Mirko, Savska c. 8, Kranj 5122

Isčem dekle. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 5123

Oddam v najem hišo in gospodarsko poslopje ter 4 ha obdelovalne zemlje. Leše 38, Brezje 5124

AMD Senčur organizira tečaj za mopediste. Prijave sprejema trgovina »Krvavec« do 3. decembra 5125

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu in Glasu Gorenjskemu za izplačano zavarovalnico 20.000 din. Kempeler Leopold, Partizanska 8, Tržič 5126

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5127

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo količino suhih butar. Jarc Franc, Srednja vas 50, Senčur 5108

Prodam brzoparilnik, reprezencio, decimalno tehnico 200 kg, kuhiško kredenco in mizo. Naslov v oglašnem oddelku 5109

Prodam že rabljeno spalnico iz trdga lesa. Naslov v oglašnem oddelku 5110

Prodam telico, brejlo 7 mesecev. Požen 4, Cerkle 5104

Prodam Fiat 1.100 C v dobrem stanju. Naslov v oglašnem oddelku 5105

Prodam otroško posteljico — dobro ohraneno. Naslov v ogl. oddelku 5106

Prodam gajbice. Naslov v ogl. oddelku 5107

Prodam motorno kolo DKW 200 ccm, letnik 1955 in večjo k

Okraini družbeni plan bo ugodno realiziran

Uspeli so odraz uveljavite našega gospodarskega sistema

Letos je gospodarstvo v naši (povprečni hektarski donos 171 stotov). S perspektivnim planom je za leto 1961 predviden pridelek 792.000 stotov in povprečni hektarski donos 220 stotov.

V trgovini na drobno se je v prvem polletju letos povečal promet z 17 odstotkov, kar je predvsem pripisati povečani kupni moči prebivalstva. Za gospodarstvo se pričakuje, da bo letos plan za 10 do 15 odstotkov prekoračen, kar je posledica velikega porasta turističnega prometa.

Slabše je stanje z vlaganjem investicijskih sredstev. Po okrajnem družbenem planu se je predvidevalo, da bodo ta v okraju znašala v 1959. letu 7,835 milijonov dinarjev. Vendar so vlaganja v prvem polletju doseгла šele 38 odstotkov letnega plana, do konca avgusta pa se je ta odstotek popravil na 54,8 odstotka. Zadovoljni smo lahko le z absolutnim obsegom stanovanjske gradnje. V prvih devetih mesecih je bilo realiziranih že 80 odstotkov predvidenih del, zato je računati celo na prekoračenje, če bo le količak ugodno rešeno stanje predvsem s cementom. To pomeni, da je bil uspeh dosegzen predvsem tam, kjer je bilo največ bojazni zgraditi pomanjkljivih gradbenih zmogljivosti. Vendar pa na drugi strani gospodarske investicije ne napredujejo tako, kot je bilo predvideno.

Pri podatkih občinskih ljudskih odborov je bilo lani dograjenih na Gorenjskem skupno 570 stanovanj (družbena in privatna gradnja). Letos jih bo dograjenih 913, razen tega pa bo od letos ostalo nedograjenih še 1007 stanovanj. V letu 1960 pa bodo po predvidevanjih pričeli graditi še 749 stanovanj.

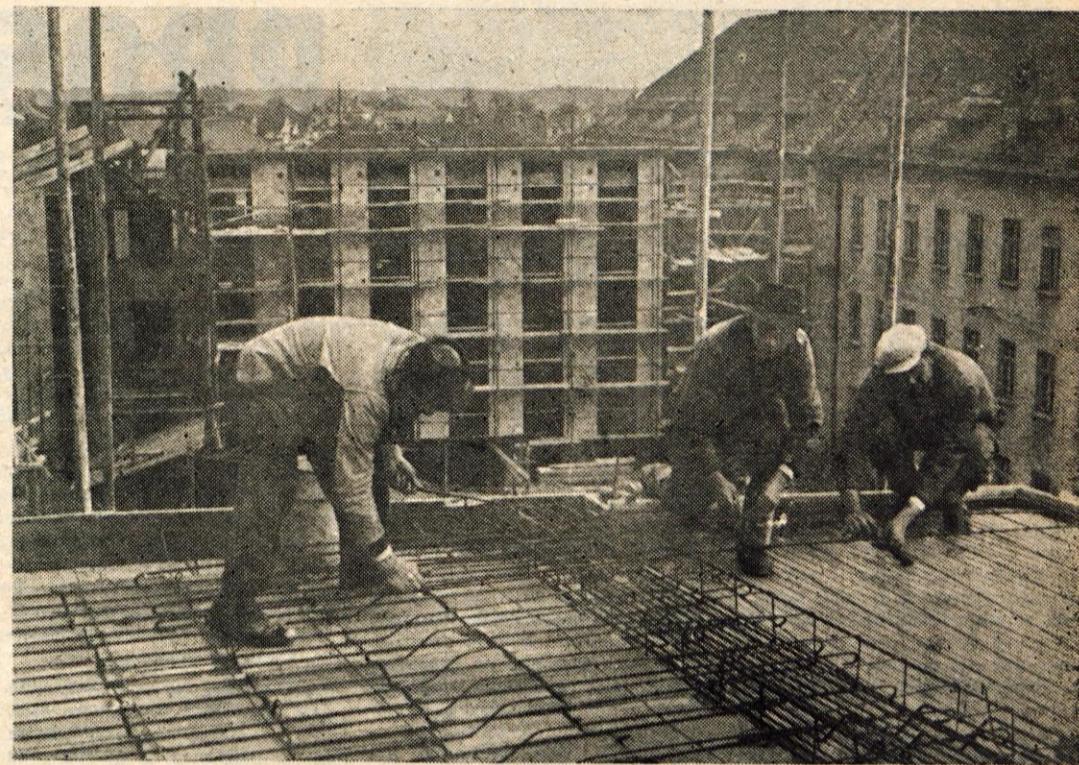
Pri gospodarskih investicijah bi se morali v prihodnje bolj držati načela, da nikakor ne bi smeli širiti in adaptirati tovarn pod vplivom konjunkture na tržišču ekstenzivno — z enostavnim dodajanjem novih strojev in delavcev, pač pa bi bilo treba iskati nove tehnološke postopke, ki jih pri nas še premalo uporabljamo in uvajamo, vključno tudi z avtomatizacijo. Odveč je strah, da bo zaradi take orientacije narodni dohodek padel in da bo gospodarstvo stagniralo.

V »Iskri« n. pr. predvidevajo, da se bo po rekonstrukciji, ki jo je načelno že odobril Izvršni svet LRS, povečal bruto produkt od dosedanjih 7 milijonov dinarjev na 48 milijonov dinarjev (za 585 odstotkov), število zaposlenih pa bo poraslo od 3170 na 9000 (za 180 odstotkov). Bruto produkt na zaposlenega se bo povečal od 2,2 milijona dinarjev na 5,53 milijona dinarjev (za 140 odstotkov). V »Tiskaniku« pa bodo po rekonstrukciji, ki naj bi bila predvidoma končana leta 1962, dvignili proizvodnjo tkanin od sedanjih 18 milijonov na 20 milijonov kvadratnih metrov ali za 11 odstotkov, bruto dohodek

pa od 7 na 9,5 milijonov dinarjev. Potem, ko bo tkalnica avtomatizirana, se bo zmanjšala potreba po delovni sili za 20 odstotkov, proizvodnost se bo dvignila za 50 odstotkov, vrednost in količina proizvedenega blaga pa za 30 odstotkov.

Ze na začetku smo omenili nekatere faktorje, ki vplivajo na tako ugodno realizacijo skoraj vseh postavk letošnjega okrajnega družbenega plana. Med uspehi velja na koncu omeniti, da so nekatere podjetja planirani obseg proizvodnje za leto 1959 že izpolnila (Iskra, Kovinar) in da je tovarna Planika letos izdelala že več kot milijon parov čevljev, kar je doslej edinstven primer v slovenski čevljarski industriji.

A. T.



Letoš se je v okraju začelo graditi 1371 novih družbenih in 385 privatnih stanovanj

O delu naših političnih organizacij

Skrb za družbeni standard

Organizacije Socialistične zveze po naših občinah so vse bolj delavne, bolj in bolj se zanimajo za razne splošne in ekonomske probleme. To je pokazal tudi nedavni plenum Okrajnega odbora SZDL in ZK. Zato smo vprašali nekatere predsednike občinskih odborov SZDL, katerih so njihove najvažnejše naloge, oziroma, s katerimi problemi se srečujejo.

Predsednik ObO SZDL Kranj
BALDOMIR BIZJAK

Za preskrbo Kranja

Vprašanje kmetijstva je pri nas precej pereče. Gre v osnovi za preskrbo industrijskega prebivalstva, pravzaprav za preskrbo Kranja s kmetijskimi pridelki oziroma z živili. Kranj je veliki potrošnik. Zato ne manjka težav v zvezi z redno oskrbo. Tako smo imeli težave radi preskrbe z mesom, zelenjavjo in podobno. Posebno vprašavamo, vele, kjer ne gre zgolj za organizacijo servisov in drugih uslužnosti, dejavnosti, marveč predvsem, da s tem približamo ljudem oblast, da razširimo krog državljanov, ki sodelujejo pri upravljanju.

Predsednik ObO SZDL Jesenice
IVAN SAKSIDA

Po zgledu Velenja

Kot po drugih večjih industrijskih središčih je tudi na Jesenicah veliko pomanjkanje stanovanj. — Prizadevanja delovnih ljudi in upravnih vodstev občine ter podjetij gredo za tem, da se ta pereč problem postopno, toda hitreje rešuje. Letos je bilo v občini dograjenih več kot 200 novih stanovanj. V načrtu pa imamo graditi še 400 stanovanj, ki naj bodo vseljiva do konca leta 1961. Pripravljamo se na združevanje sredstev za stanovanjsko gradnjo od podjetij in posameznih državljanov, ki bodo preko zadrug, etažnih lastnin ali drugače sami se povečali že predvideno gradnjo.

Druga stvar, ki nas tare, je družbena prehrana. Od dobre prehrane je tudi odvisen dvig proizvodnosti in storitnosti. Zato gre poleg drugih akcij za izboljšanje živilenskih pogojev na Jesenicah na prvo mesto obrat dobro organizirane družbene prehrane. — Taka iniciativa političnih in družbenih organizacij je na prvih posvetih rodila plodna tla, teko, da bomo in hočemo v pogledu družbene prehrane že na jesen 1960. leta nuditi delovnim ljudem dobro in cenejšo prehrano.

Za ustanovljene stanovanjske skupnosti na šestih območjih mestna Jesenice in bližnje okolice ter skupnosti, da bi zaži-

zavest ljudi, ki so bili izvoljeni v svete stanovanjskih skupnosti, zagotavljajo, da bo življenje v bližnji prihodnosti na Jesenicah že lepše. Iniciativa svetov stanovanjske skupnosti se je pokazala na njihovih novih zasedanjih. — Predlogi za izboljšanje živilenskih pogojev delovnih ljudi so realni in neopravičeno zahtevni, pa tudi, kar je posebno važno, ne zahtevajo večjih finančnih sredstev. Nekatere ustanove znotraj teh skupnosti že uspešno delajo. Dom igre in del »Angelce Ocepkove« na Plavžu že ima potrebno varstvo za preko 100 otrok zaposlenih staršev. V prihodnjem letu pa se bo podobna ustanova odpravila v dosedanjem vrtcu.

Spomladni si bodo Jeseničani, po že dokončanih načrtih, urejali nova in tudi stara naselja s pristovojnim delom. »Hočemo se približati Velenju« se sliši med ljudmi nemalokrat. — Mladina že teža spomladni 1960, ko bo pričela graditi novo potrebno kopališče. Da bodo prostovlje delovne akcije dobro potekale in dosegle kar največji uspeh, se vodstvo teh akcij že sedaj na to pripravlja.

Predsednik ObO SZDL Škofja Loka
ANDREJ LEVIČNIK

Pripravljenost ljudi je najvažnejše

V glavnem se naše organizacije SZDL še zmeraj zavzemajo za standard. To je bila letos osnovna naloga in bo ostala tudi v prihodnjem. Zato bo tudi gradbeni dejavnost v prihodnjem letu prav tako usmerjena na stanovanja in komunalno dejavnost, kot letos. Tudi v prihodnjem letu bomo, vsaj upamo, končali novih 105 stanovanj, kar je razmeroma precej.

Za izboljšanje živilenskih pogojev pa menimo, da bodo precej pomagale prebivalcem stanovanjske občini z zahtevami, marveč so bolj govorili o tem, kaj in kako bodo sami prispevali za raznokvalitativna dela in podobno. To je bilo na zborih v blejski, železniški občini in drugod.

Pri tem pa se zdi, da smo ponekod začeli drugo skrajnost — da smo ob tolikšni dejavnosti pustili v ozadju posamezne družbene politične probleme, ki pa vendarle sojijo v delokrog politične organizacije, se pravi SZDL. Tako so ne primer na zborih pod naslovom šolske reforme mnogo govorili o inventarju, o prostorih in rezervi, zelo malo pa o vsebin delna šole, o dobrih in slabih pojavih pri vzgoji mladih. To je ponekod opazito pri razpravah o kmetijstvu in tako dalje. Tehnično organizacijske stvari zanemarjajo vsebinsko. Zdi se, da ljudje ponekod tudi prema poznavajo bistvo posameznih vprašanj in se zato ustavljajo samo pri obrobnih stvarih. Krivda je seveda na samih organizacijah SZDL.

Hkrati s tem pojavom je še ena slabost — da so včasih organizacije po občinah preveč načelne, premalo stvarne. V okrajnem merilu političnih organizacij je bilo na primer v zadnjem času več plenumov in drugih oblik dejavnosti. Tako obliko so uporabili tudi v večini občin. Toda tudi tam čestokrat načelno, dasi bi bilo treba na občinah stvari postaviti v okvir konkretnih pogojev, potreb in razmer. Take so še posamezne slabosti, ki so se pokazale prav spriče velike dejavnosti, kar v celoti kaže, da so organizacije SZDL naredile velik korak naprej.

Socialistična kmetijska posestva v kranjskem okraju

Solidnejše osnove za preskrbo industrijskih središč s kmetijskimi pridelki

Socialistična kmetijska posestva na Gorenjskem imajo skupno nekaj preko 1100 hektarov zemeljskih površin, od tega 980 hektarov obdelovalne zemlje. Na teh družbenih kmetijskih posestvih proizvajajo dnevno okoli 2000 litrov mleka ali komaj 10 odstotkov celotnega dnevnega odkupa. Tudi pri nekaterih ostalih pomembnejših kulturnah je razmerje med pridelkom na družbenih posestvih in pri individualnih pridelovalcih podobno. Kmetijska posestva so na primer lani pridelala le kakih 5 odstotkov vsega krompirja v kranjskem okraju.

Ti podatki nam kažejo, da družbeni posestvi v splošni preskrbi industrijskih središč še ne igrajo glavne vloge, ki bi jo moral, čeprav na drugi strani ne smemo zanemariti njihove pomembne vloge pri uvažanju modernih agrotehničnih

ukrepov, mehanizacije, porabe umetnih gnajil itd. Posledica tega pa so zelo dobri, pogosto prav rekordni hektarski donosi, predvsem pri krompirju in intenzivnih sortah žit. Kmetijska posestva s takimi uspehi že zdaj močno vplivajo na privatne pridelovalce, ki v zadnjih letih v sodelovanju s kmetijskimi zadrgami uvažajo podobno proizvodnjo. Slabše uspehe so posestva dosegla doslej pri živinoreji.

Da bi uvedli na kmetijskih posestvih načrtno gospodarjenje, da bi lahko načrtno gradili gospodarska središča in da bi se družbeni posestvi in ekonomije okreplila kot tržni blagovni pridelovalci in bi imela večji vpliv na privatne pridelovalce v pogledu uvažanja socialističnih odnosov na vasi, so v letu 1958 na Gorenjskem začeli se stavljati ureditvene načrte in in-

vesticijske elaborate, ki se zdaj že intenzivno uresničujejo. Prihodnji leti, ko bodo ti ureditveni načrti vsej v prvi fazi že v glavnem uresničeni, bodo imela posestva skupno okoli 1400 hektarov zemeljskih površin — okoli 300 hektarov več kot doslej. Nove površine bo pridobilo predvsem posestvo Poljčje, in sicer v Vrbi. Na prevez novih površin se v teh dneh intenzivno pripravlja. Razen tega vsa posestva hitro z gradnjo hlevov (Hrastje, Polje, Škofja Loka, Mavčiče, Poljane) in pitališč (v Poljčju za 1000 komadov mesnatih pršačev letno, razen tega svitjak za 62 plemenskih svinj na leto). Ureditveni elaborati predvsevajo tudi obsežna agro- in hidromelioracijska dela (Hrastje, Laščovčah in na površinah v Brnikih, Polje — hidromelioracija poljskega blata).

V Žireh, kjer pripravljajo uveditev novega družbenega kmetijskega posestva, imajo že izdelan ureditveni in melioracijski načrt, vendar z melioracijskimi deli še niso pričeli. Tudi tu posestvo se bo v glavnem usmerilo na živinorejo. Posestvo v Zabnici se zdaj pripravlja na izgradnjo novega gospodarskega centra. Dosedani objekti so namreč zelo razdrobljeni po različnih bivših privatnih gospodarskih objektih.

Posestvo v Poljčju se bo v bližnji prihodnosti usmerilo predvsem na oskrbo Jesenice s kmetijskimi pridelki. V ta namen pripravlja sodočno urejen sadovnjak na površini 32 hektarov. 10 hektarov imajo že zasejanih z intenzivnimi nizkoodbelnimi drevesi, ki bodo, kot pričakujejo, že v osmih letih dala lep pridelek. Ostalo bodo v kratkem zasadili (sadike že imajo), razen tega pa bodo posadili ribe na površini 5 hektarov.

Vsa ta že realizirana dela in načrti, ki jih bodo na podlagi ureditvenih programov izvajali, se prihodnja leta, kažejo, da socialistična kmetijska posestva igrajo v gorenjskem kmetijstvu vse večjo vlogo, tako kot pomembni tržni pridelovalci in preskrbovalci industrijskih centrov s kmetijskimi pridelki, kot tudi činitelji, ki uvažajo

v naše kmetijstvo nove, socialistične oblike dela. Z nekoliko pospešenim vlaganjem v družbeno posestvo bi lahko v kranjskem okraju v razmeroma kratkem času povečali proizvodnjo mleka na 15 tisoč litrov mleka dnevno. V nekaj letih pa bodo posestva lahko kripla 50 do 70 odstotkov potreb industrijskih središč po kmetijskih pridelkih, predvsem po zelenjavji, krompirju, mesu in mleku. Težave na trgu bodo torej odpravljene, brž ko se bodo okreplila družbena posestva in ekonomska in se usposoblja za moderno tržno proizvodnjo. V ta namen pa je treba aronirati vse zemljo v enotne večje komplekse, primerne za rentabilno strojno obdelavo, zgraditi sodobne živinorejske objekte, pa tudi združevati manjša posestva, ki sama nimajo zadovoljive ekonomske baze. S tem bodo socialistična kmetijska posestva postala res vzorčni kmetijski obrati, ki bodo imela močan vpliv tudi na privatne pridelovalce, ki bodo morali tudi uvesti moderne, socialistične oblike proizvodnje, osnovane na modernih agrotehničnih ukrepih, večjih skupnih površinah in strojnem obdelovanju, ker bodo sicer v nasprotju s primeru, da se bolj zaostajajo za časom in vse bolj nazadovajo.

A. T.

Podpredsednik OLO Sveti Kobal
o bodočih nalogah gospodarskega razvoja
okraja Kranj

GLAVNA NALOGA: OBDRŽATI SEDANJI TEMPO PROIZVODNJE

Stanje našega gospodarstva v letnjem letu lahko ocenjujemo kot zelo ugodno. Predvsem lahko rečemo, da so dosedanji rezultati presegli najbolj optimistična pričakovanja, ki smo jih predvideli z letnimi družbenimi plani. Eden najbolj važnih momentov je vsekakor ugodna atmosfera v naših kolektivih zaradi novega načina dohodka in s tem v zvezi stimulativnejšega nagajevanja delovne sile, ki zlasti v zadnjih mesecih kaže, da so se interesi kolektiva z interesi posameznika močno povezali in daje v dan narašči interes posameznih članov kolektiva za povečanje proizvodnje. V taki atmosferi so bili ugodno mobilizirani predvsem subjektivni faktorji v podjetjih, ki so omogočili, da se je v teh mesecih neprestano obdržal zacetni nivo proizvodnje. To nam daje možnost, da bomo petletni plan izvršili že v štirih letih, če bomo le tak tempo obdržali tudi prihodnje leto. Če računamo realizacijo letošnjega leta v višini, kakršna je sedaj, nam bo ob koncu leta ostalo do realizacije petletnega plana še okoli 8 %. Spričo tega, da bo prihodnje leto začelo obravnavati še nekaj novih kapacitet, ne sme biti problem, da v letu 1960 obseg proizvodnje, predvidena s perspektivnim planom za leto 1961, ne bi dosegli in celo presegli.

Ker smo že začeli priprave za sestavljanje družbenega plana za leto 1960, treba pa bo pričeti mislit tudi na sestavo novega petletnega perspektivnega plana, smo podpredsedniku OLO Kranj Svetu Kobalu zastavili nekaj vprašanj v zvezi z glavnimi smernicami našega gospodarskega razvoja.

»Tovariš Kobal, katere so zdaj naše najvažnejše naloge pred sestavo družbenih planov za prihodnje leto in novega petletnega perspektivnega plana?«

»Spričo močno povečanih osebnih prejemkov delovnih ljudi v letnjem letu, ki pa se bodo z novim letom še povečali z nadomestilom, za ekonomske najemnine, in tem v zvezi spričo močnejšega pritiska na blagovne fonde se vse bolj postavlja pred nas zahteva, da se sedanji tempo proizvodnje obdrži tudi v prihodnjem letu. S povečanjem proizvodnje bomo dobili realne blagovne fonde kot ekvivalent za povečane osebne prejemke na trgu. S tem ne bomo znali interesa delovnih ljudi in ugodne atmosfere v naših kolektivih. Naša prva naloga je torej, da pri prehodu v novo leto ne nastane nobena depresija, ki bi nam ponudilo blago na trgu zmanjšala. Seveda moramo izključiti objektivne faktorje, ki niso v naših rokah, kar pa je naših močeh, moramo narediti.«

Razen tega bi morala podjetja v prihodnje bolj sistematično kot doslej neprestano preko posebnih skupin ljudi spremljati rezultate novega nagajevanja. Naslednja naloga, ki je tudi izredno pomembna, je izdelava perspektivnih planov podjetij, ki bi jih morali v vsi resnostjo začeti pripravljati. V nekaterih tovarnah so k temu delo že pristopili, vendar mora ta akcija zajeti celotno gospodarstvo. Nadalje bi morali, čeprav je že pozno, napeti vse sile, da se predvidene investicije, predvsem gospodarske, ki so najbolj v zaostanku, realizirajo. Prav tako se morajo podjetja že zdaj pripravljati na to, da bodo v prihodnjem letu dosegla tisti obseg proizvodnje, ki je planiran za leto 1961.«

»Kaj menite o stališču Okrajnega ljudskega odbora glede zaposlovanja delovne sile?«

Stališče OLO, da se delovna sila predvsem v industriji ne povečuje, bi povezal z našimi uspehi pri dvigu produktivnosti v industriji. Na Gorenjskem imamo določeno količino delovne sile, ki je dano dejstvo, neodvisno od nas, to posebno, če s povečanjem proizvodnje v isti sapi postavljamo kot enako nujnost povečanja življenjskega standarda zaposlenih. Če vzoredno s povečanjem proizvodnje hčemo dvigati tudi življenjski standard, moramo paziti, da bo vse to v nekem ravnotrežju z našimi objektivnimi materialnimi pogoji. Povečanje standarda je prav takšen imperativ kot investicije v industriji. Dosedanje uspehe lahko v dobrši meri pripisujemo ugodne-

mu razpoloženju ljudi, ki je posledica velikih negospodarskih investicij predvsem v stanovanjsko izgradnjo. Poudarek je treba dati takim investicijam, ki povečujejo akumulativnost v naši industriji, zmanjšujejo pa potrebo po delovni sili. Zato tudi v naslednjem letu naša stališče, da v industriji delovne sile bistveno ne povečujemo, mislimo obdržati in celo zaostri. Tu mislim predvsem na gradbeništvo, ki je letos doseglo sicer lepe rezultate, vendar predvsem na račun zaposlovanja nove delovne sile. Nadaljnje tako širjenje bi povzročilo nove težave in spet orientiralo gradbena podjetja predvsem v to smer, ne pa v smer mehanizacije.«

Pri sestavljanju družbenega in perspektivnega plana bi moral imeti pred očmi več možnosti, kako naj se rešuje problem delovne sile. Prvo je vprašanje avtomatizacije in investicij, ki relativno zmanjšujejo delovno silo v primeri z brutno produkтом. Druga možnost je pospešena gradnja stanovanj. Nadalje bi bilo treba misliti tudi na to, da nekaterim podjetjem, za katera ugotovimo, da nimajo perspektive, da bi se lahko vključila v sodoben nivo proizvodnje (zaradi obsega ali nekonjunkturnega artikla) ne dovolimo razširjene reprodukcije in jih počasi opustimo, njihovo delovno silo pa prelivamo v ostala visoko akumulativna podjetja, ki danes prav zaradi pomanjkanja delovne sile trpijo oziroma bi v novo delovno silo dobila možnost hitrejšega razvoja. Odločitev za to leži seveda na občinskih odborih.«

PROSIM ZA BESEDO!

Nobena družbena ureditev ni slonela na tako široko organizirani demokraciji kot je pri nas danes. V našem okraju je vsak deseti prebivalec član izvoljenih organov, ki posredno ali neposredno sodelujejo v urejevanju krajevnih, občinskih in širših problemov. V 9 občinskih in okrajnem odboru ter njihovih svetih in komisijah sodeluje 1690 državljanov. Samo v šolskih odborih je 2199 državljanov, 1727 jih je v zadržnih svetih, 843 v viših svetih itd. Socialna struktura naše, močno razvite industrijske pokrajine pa je dala močan pečat tudi delavskemu upravljanju, saj je v delavskih svetih in upravnih odborih 5.318 proizvajalcev.

Tisoči in tisoči milijonov naših državljanov sodelujejo v organih družbenega upravljanja. Na sestankih, sejah, konferencah in posvetovanjih se srečujejo, razpravljajo, ugibajo in sklepajo. — Tam povedo svoje misli, govoré o izkušnjah: o uspehih in slabostih. Potem pa znova na delo.

Naši delavci, ki so v delavskih svetih, vedo tudi povedati za seje, kjer je bil pravi dolgčas. Vedo pa tudi za take, kjer so dvigali roke kar drugač v zahtevali besedo, vedo povedati o sejah, ki so se zavlekle pozno v noč. In ob takih primerih imajo udeležence različne občutke — tisti, ki so svoje misli povedali, so zadovoljni. Zlasti še, če so s tem prispevali drobec k dobrim rešitvam skupne stvari, za konkretno sklepo. In prav imajo, da so ponosni.

O takih delavcih bomo to pot spregovorili. Beseda bo o delavcih, ki so komaj prebili zid molka, premagali lastno zadrgo in začeli posegati v razprave. Morda so bile včasih njihove pripombe in sugestije bolj obrobne, manj važne. Toda prihajale so iz življenja, iz potrebe, iz iskrne želje po izboljšanju stvari, za napredek. Bile so drobec v naši mogični stavbi družbenega življenja, v stavbi nove socialistične družbe, v stavbi široke, resnične ljudske demokracije, v stavbi, ki se je rodila v času vojne vihre v malem bosanskem mestecu Jajcu.

Vse to je Antič, kot pravi, v trenutku premislil. Dvignil je roko. Približno tole je povedal. Današnji razvoj tehnike bo moral najti neko drugo rešitev za odvod žilindrov. Morda bi se našla rešitev, tako da bi spuščali žilindro v neke posode, katerih bi jo potem vozili na ravnost na nasip, ne da bi jo kon-

trali. Antičevega predloga. Zato je tisti večer Antič šel domov s prijetnim občutkom, da je tudi on povedal

pali in prekladali. Mnogo bi s tem prihranili.

Na njegovo pripombo se je oglasilo več govornikov, ki so bolj tehnično poznali te stvari. — Govorili so o težavah za tako izvedbo, toda v osnovi niso zanikali

nekaj dobrega, povedal to, kar je težilo, kar bi rad, da bi se izboljšalo.

S talno gledanje na tisto ne srečno uro, kaznovanja, če si je kdo umival roke 5 minut



Vse večje potrebe po gradnji turističnih objektov

ki so predvideni
v perspektivnih planih

Iz podatkov, ki smo jih dobili na Gorenjski turistični zvezi, potvemamo naslednje misli.

Primerjava rezultatov letošnje letne turistične sezone na Gorenjskem z obračuni preteklih turističnih sezon, kaže, da smo zabeležili lepe uspehe. Povečanje nočitev gre predvsem na račun zasebnih turističnih sob, saj so le-te zapolnile doberen del vrzeli, ki so nastajale spričo šibkih zmogljivosti hotelov.

V ilustracijo: vseh ležišč, ki so bila letos na razpolago turizmu, je bilo 9446, od tega so privata turistična ležišča zajemala 41 odstotkov, hoteli 22 odstotkov, planinski domovi 17 odstotkov itd. Pristojni turistični organi bodo tudi v prihodnje namenili precejšen del skrbib nadaljnemu opremljanju in usposabljanju zasebnih turističnih sob.

Lani se je število zasebnih turističnih ležišč dvignilo za 1145, do prihodnje sezone pa bo — kot si obetajo — to število okrepljeno s 300 novimi ležišči, 250 že obstoječih, ki namenjajo preuredit, vzporedno s preureditvami pa bodo zasebne turistične sobe pridobile še 70 sanitarnih prostorov. V ta namen je Gorenjska turistična zveza predložila upravnemu odboru Komunalne banke v Kranju predlog predračuna za opremljanje zasebnih turističnih sob. Investiranje naj bi bilo razdeljeno takole: 25 odstotkov sredstev naj bi prispevali lastniki turističnih sob, 25 od-



stotkov občinski in 50 odstotkov okrajskih investicijskih skladov.

S tem ukrepom pa problem gorenjskega turizma še ne bo rešen. To naj bi bil trenutno najlažje dosegljiv izhod v sili, za katerim se skriva že tolkokrat izgovorjena in obravnavana misel o gradnji hotelskih objektov. Eno je na dlanu: problem nočitvenih zmogljivosti bo rešen šele z izgradnjo privernih hotelov v večjih turističnih središčih. In kako je s temi gradnjami?

Kaže, da so tudi najbolj optimistični obeti v zvezi z gradnjo hotelov v bližnji prihodnosti, sila neotipljivi. Zaradi počasnih priprav najbrže v prihodnjem letu še ne

bomo zidali novih hotelov, vsekakor pa lahko upamo na gradnjo depandance hotela Zlatorog v Bohinju. V programu pa so — preureditev kavarne Park hotela na Bledu, kar bo veljalo 3,180.000 din, dalje adaptacija depandanse Mežakla na Bledu z investicijo 18 milijonov dinarjev, dograditev in modernizacija restavracije hotela Jasna v Bohinju, ki bo veljala 4 milijone, nadaljevanje gradnje hotela na Kravacu, ki bo v prvi etapi zahtevala blizu 12 milijonov, dograditev objektov žičnice Vitranc 12 in pol milijona, rekonstrukcija hotela Pošta Jesenice 16,300.000 in novogradnja hotela v Kranjski gori, ki bo veljala 34,400.000 dinarjev.

Obstaja vprašanje gradnje novih hotelov po turističnih centrih. Potrebujemo bi hotel A kategorije s 300 do 400 ležišč na Bledu, malo manjši hotel enake kategorije v Bohinju in še primerja hotela v Kranjski gori in Kranju. Gradnja nekaterih dražjih hotelov, to je hotelov A kategorije, bi vsekakor vplivala na strukturo turistov in hkrati na povečanje dotoka deviz.

Ceprav so gradnje hotelov v omenjenih turističnih središčih predvidene v perspektivnem programu, pa po drugi plati ne moremo skriti očitne resnice, da pri-

prave za te gradnje potrjujo silno počasi. S tem mislimo predvsem na prepočasno pripravo načrtov, saj brez teh tudi ni moč pravčasno zagotoviti ustreznih kreditov. Se več: skrb za pripravo načrtov in široko akcijo v zvezi z gradnjo je pogosto prepričena samo enemu človeku v kraju, namesto da bi se za investicije zavzeli hrkrati tudi upravni in politični organi v občini. Tako se največkrat najboljše namere v zvezi z gradnjo novih investicij ustavijo že pri neizgotovljenih in nepopolnih načrtih, s katerimi naj bi se investitorji odločili, katerega ne pove. Zato je povedal nekaj splošnih misli. Res je, kot pravi, da člani delavskega sveta, delavci, zadnje čase vedno raje posegajo razpravo. Pred leti so na delavskem svetu govorili samo nekateri oddelkovodje, tisti iz pisarn in seveda predvsem direktorji. Danes je že precej drugače. Drži pa se zmeraj, da ne govorijo vse. Razširil se je krog tistih, ki so pripravljeni kaj povedati. Toda še zmeraj jih je premalo. Poslušajo, včasih samo sosedom pošepeta svoje misli. Seveda so oni tudi aktívni, ki pridejo potem v obrate, med delavci. Tam zelo radi govorijo delavcem, kaj je bilo na delavskem svetu. Seveda predvsem direktorji, ki jih je sprejel delavski svet. Tako se tudi oni pripravljajo, da bodo

pred časom, to marsikateremu delavcu ni bilo všeč. Prav zato pa so bili delavci, vsaj dobri delavci, že zmeraj za norme, za akorde. S tem so bili svobodnejši pri delu. Merilo plačila so bili končni izdelki. Prav zato pa so dobri delavci kar »zagrabilo« za sistem novega načina nagajevanja po učinku. Nekaj takega je živilo tudi Antonu Saliku, ki ga v predelovalnih obrahjih jesenske železarne poznao kot dobrega delavca. Zato pa je tudi na delavskem svetu ostro nastopal proti administrativnim ukrepom. Takrat, ko je bil lan, je povzročil na delavskem svetu pravi nemir. Po obrahih so nosili nekakšne okrožnice o disciplini itd. Slo je za iskanje notranjih rezerv, kot so tolmačili. Novih delavcev mislojeli jemati na delo. Proti prigovoru zoper disciplino se je dvignilo več navzočih. Niso se strinjali s Salikom. Tudi oni so imeli prav. Toda Salik je takrat branil dobre delavce, branil delovni učinek in ne administrativno merjenje časa. In zelo je bil zadovoljen tega, čeprav se drugi s tem niso strinjali.

S tane Porento, ki smo ga našli v tovarni Motor v Škofiji Luki, ni mogel izvrstiti iz spomina kakršenkoli dogodek iz zasedanja delavskega sveta, ki bi ga bil, kot pravimo, posebno grol. Pravzaprav se spominjal tolifikti dogodek, da se ni mogel odločiti, katerega naj pove. Zato je povedal nekaj splošnih misli. Res je, kot pravi, da člani delavskega sveta, delavci, zadnje čase vedno raje posegajo razpravo. Pred leti so na delavskem svetu govorili samo nekateri oddelkovodje, tisti iz pisarn in seveda predvsem direktorji. Danes je že precej drugače. Drži pa se zmeraj, da ne govorijo vsi. Razširil se je krog tistih, ki so pripravljeni kaj povedati. Toda še zmeraj jih je premalo. Poslušajo, včasih samo sosedom pošepeta svoje misli. Seveda so oni tudi aktívni, ki pridejo potem v obrate, med delavci. Tam zelo radi govorijo delavcem, kaj je bilo na delavskem svetu. Seveda predvsem direktorji, ki jih je sprejel delavski svet. Tako se tudi oni pripravljajo, da bodo cez čas začeli dvigati roke in zahvatiti besedo v delavskem svetu. K.M.

Brez komentarja

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko	1939	1958
Proizvodnja električne energije (v milij. kWh)	1.173	7.356
Proizvodnja premoga (v tisočih ton)	7.032	18.986
Proizvodnja nafta (v tonah)	1.122	462.000
Proizvodnja jekla (v tisočih ton)	235	1.119
Proizvodnja traktorjev (štetilo kosov)	—	5.189
Proizvodnja vseh vrst avtomobilov	—	7.989*
Proiz		

Iz prakse na študi

RAZGOVOR Z NOVIMI ŠTUDENTI LJUBLJANSKE UNIVERZE

Letos jeseni je izšel odlok Zveznega izvršnega sveta, ki je vsem ljudem iz prakse omogočil novi univerze, visoke šole in umetniške akademije. Kakšne spremembe in uspehe bo sprožil ta revolucionarni akt v strukturi sodobnega izobraževanja, trenutno ni moč predvideti, vsekakor pa je vsebina tega odloka humanistična in socialna. — Poslej bodo vrata na univerzo odprta tudi tistim ljudem, ki iz kakršnihkoli vzrokov niso mogli študirati na visokih šolah. — V nadaljevanju objavljamo nekaj skopij številki. Po novem odloku se je za vpis na ljubljansko univerzo prijavilo 485 kandidatov, od tega 437 moških in 48 žensk. Mnogi so morali pred tem opraviti sprememni izpit, ki je pokazal naslednje rezultate: izpit je opravil 30,8 odstotka kandidatov, padlo 52,6 odstotka, 16,6 odstotka prijavljenih kandidatov pa se izpita ni udeležilo. Kaj pa kranjski okraj? Število prijavljenih je sorazmerno nizko, in sicer 6,9 odstotka od vseh prijavljenih kandidatov.

Nekatere od teh smo poiskali, kajti zanimalo nas je, kaj menijo o novem odloku in posebej, kaj si obetajo od študija na visoki šoli.

Petindvajsetletni Pavel Krajnc, tekstilni tehnik iz Kraja se je vpisal kot izredni študent na ekonomsko fakulteto. Takole je pripovedoval: »Ob izidu omenjenega odloka se je bolj kot kdajkoli prej oglašila moja davana želja, študirati na visoki šoli. Ko sem obiskoval nižjo gimnazijo sem sicer nameraval študirati srednjo fizkulturno šolo, vendar sem moral takrat spričo šibkega materialnega položaja to namerovo opustiti. Vpisal sem se na srednjo tehničko tekstilno šolo. Po končanem študiju sem se zaposlil v tekstilni tovarni



VINKO BOGATAJ

Zvezda v Kranju. Pravico do vsto-godb, kjer igrajo pravne vede z značilno terminologijo pomembno vlogo, sem se počutil v nekaterih primerih šibkega. Razen tega bi rad ujem korak s časom, ki daje našemu gospodarstvu iz leta v leto več mladih, visoko strokovnih kadrov.«

»Vpisali ste se na ekonomsko fakulteto. Kako nameravate združiti svojo strokovnost kot tekstilni tehnik s študijem ekonomije?«

»Menim, da je združitev ekonomike in tekstilne tehnike zelo posrečena kombinacija, zlasti za človeka, ki se namerava zaposliti v komerciali tekstilne strose.«

V Radovljici smo obiskali Vinko Bogataja in Dinka Černe. Stara sta 28 let in ju druži za čuda enaka življenjska pot. Skupaj sta obiskovala srednjo ekonomsko šolo, nato pa sta šest let službovala v radovljiski banki. Pozneje sta se razšli; Vinko Bogataj je nastopal službo kot komercalist v zunanjem trgovinskem oddelku tovarne Elan v Begunjah, Dinko Černe pa se je zaposlil kot komercalist v nabavnem oddelku tovarne Almira v Radovljici. Letos jeseni pa sta si prijatelja pogumno segla v roke in se vpisala na pravno fakulteto.

»Sodita, da vama je strokovno znanje, ki sta ga dobila na srednji ekonomski šoli, pri opravljanju vajinega poklica zadoščalo, ali sta čutila potrebo po višjem študiju?«

Vinko Bogataj pravi: »Prav pri sklepanju zunanjega trgovinskega po-

ke, k sreči pa jim je na pomoč priskočila še kmetijska zadružna s škropilnikom. Dvakrat so morali škropiti. — Narašale so skrbi in stroški. Toda vsak začetek je težak.«

Prišla je jesen. Mladi pionirji-zadružniki so s ponosom gledali na dozore krompir. Videli so, da trud ni bil zmanj. Pričeli so izkopavati. Prve vrste so slabno kazale. V naslednjih vrstah pa se je pridelek izboljšal in obrazci so postali vedrješi. Gajnice so se polnilne in voz s konji jih je odpeljal enkrat in še enkrat visoko naložene polne pridelka.

To so bili prvi koraki poljanskih pionirjev. Led je prebit. Ob nehnem izpolnjevanju nalog bodo prihodnje leto lahko zabeležili še lepše uspehe.

Pionirji, ali ste tudi na vaši šoli že ustanovili pionirsko zadružno? Ce je še nimata, naj vam bo ustanovite šolske zadruge prva in najvažejša skrb in prepričani smo, da uspehi ne bodo izostali.

M. F.

PAVEL KRAJNC

Vinko Bogataj: »Poskusil bom, morda bo šlo v petih ali šestih letih.«

Dinko Černe: »Ne vem. Kokov ne bi rad postavljal. Vsekakor pa kar najprej.«

Naj bo tako ali drugače — vsem, ki so se lotili študija, se je izpolnila želja po izobraževanju. Ob tej priložnosti smo obiskali še nekatere tovariste, ki so si nadeli na ramena to težavno breme. Razgovorov ne bi kazalo obnavljati, saj so vsemi povedali približno enako kot primeri, ki jih objavljamo. — Vsem skupaj: Srečno! S. S.



Mlade mišice so dosegle še eno pomembno zmago

Nov delovni uspeh gorenjske mladine

Za naš največji praznik bo prvič pritekla voda po novem vodovodu

Mnoga je tega, kar smo ustvarili v letošnjem jubilejnem letu naše Partije. Med darovi delovnih rok je tudi novo zgrajen kranjski vodovod. Pri gradnji je sodelovalo 481 mladincov v mladinskem. Ta mladina je s svojim delom omogočila, da bo v nedeljo, 29. novembra za Dan republike prvič po novem vodovodu pritekla voda.

Vodovod je speljan od zajetja Belci v Bašiji pod Gradiščem med vasi Bašelj, Zg. Bela, Sr. Bela do Raztežilnika na Zelenem hribu in nato ob starem vodovodu v ravni črti do Vodovodnega stopla v Kranju. Vsekakor je bil namen gradnje zagotoviti Kranju in bližnji okolici zadostno količino vode. Zato so tudi zamenjali cevi od Raztežilnika na Zelenem hribu do zajetja z ustrezanimi večjimi cevmi. Dolžina vodovoda znaša skupaj 10.300 metrov, od tega prvi del 4.400 metrov (od zajetja do Raztežilnika), drugi del pa 5.900 metrov od Raztežilnika do Kranja. Vsa dolžina izkopa znaša 16.200 metrov, to pa zaradi dvojnega izkopa v drugem delu.

Mladinske delovne brigade so opravile 16.000 kubičnih metrov zemeljskih del vseh kategorij in položili 3.216 metrov cevi ter opravili ostalih del za 25.000 norma ur. Razen tega so imeli v obeh izmedih še 10.630 deževnih ur.

V septembra in oktobra pa je sodelovala tudi kranjska srednješolska mladina na zaključnih delih gradnje tega vodovoda, in to v glavnem na zasipu jarka.

1400 mladincov je premetal 8500 kubičnih metrov zemlje ter pri tem opravilo okrog 20.000 prostovoljnih ur. Vrednost dela, ki ga je opravila mladina pa znaša preko 200 milijonov dinarjev.

M. Z.

Poslej tudi domača bela pločevina

V Jesenški železarni letos skoraj 1500 milijonov za investicije

V Železarni na Jesenicah bodo letos investirali v razne nove naprave in rekonstrukcijo nekaj nad 1500 milijonov din. Večji del sredstev bodo vložili iz lastnih skladov, nekaj pa so dobili tudi posojil. Nekatere naprave, kot naprave za proizvodnjo bele pločevine, novi stroj za hladno valjanje jeklenih trakov in nekatere druge naprave, so že gotove. S tem naš veliki metalurški kolektiv tudi letos kar najlepše proslavlja 29. november — praznik republike. Če primerjam kroniko razvoja Železarne v povojnih letih, le-tega spremlijajo vedno nove zmage. Tako je tudi letos. Saj pomeni obletino ustanovitve FLRJ, praznik svobodnih ljudi, praznik proizvajalcev, praznik dela in uspehov.

Stopili smo v nove obrate. Vratar nas je napotil k šefu predelovalnih obratov, inženirju Nikoliču. Tu smo se srečali tudi z inženirjem Grobovškom, asistentom obratov. Potem ko sta nam povedala osnovne značilnosti novih naprav, nam je tovarš Grobovšek razkazal še naprave in opisal tehnološki postopek.

»Nove naprave za proizvodnjo bele pločevine ne bodo pridobitev le za naš kolektiv,« sta povedala. »S tem se uvrščamo v proizvajalce dragocene bele pločevine, kar je izrednega pomena za našo celotno gospodarstvo. Pri nas doslej še nismo proizvajali bele pločevine, čeprav se izredno hitro razvija naša konzervna industrija. Njen pomen pa je vedno bolj poudarjen tudi v načrtih našega nadaljnega gospodar-

skega razvoja. Zato je ta uspeh toliko pomembnejši.«

»Kolikšne pa so naše potrebe?« smo vprašali.

»Naša letna potrošnja bele pločevine se suče med 10 in 12 tisoč tonami. Ta številka torej hkrati pove, koliko dragocenih deviz moramo dati vsako leto. No, poslej bo bolje. Že po planu za leto 1960 bomo proizvedli 4000 ton take pločevine, kasneje pa bomo proizvodnjo še povečali.«

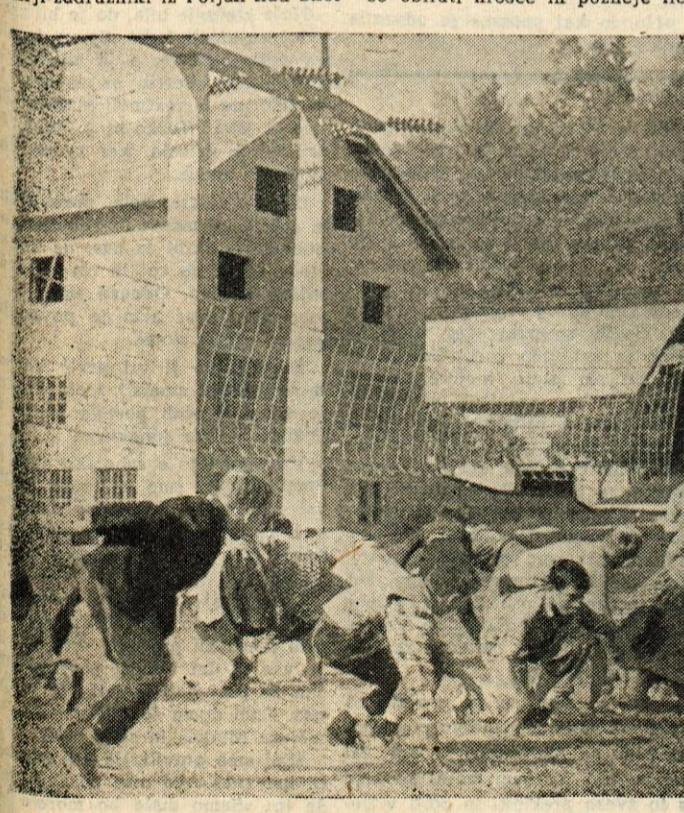
»Pravzaprav je najbolje, da si vse skupaj ogledate,« je dejal inženir Nikolič. Stopili smo v obrat. Vodil nas je inženir Grobovšek: »V prvem obdobju bomo proizvajali pločevino z debelejšo plastjo kositira. Te nam je potrebna za prehrabeno industrijo, zlasti za ribe in mesne konzerve, za povrtnino itd. . . .«

»Ko smo si ogledali nove naprave, smo stopili najprej v hladno valjarno. Tudi tu so bile v teku pomembna dela. Inženir Grobovšek nam je takoj povedal, za kaj gre, ko nas je

opazil, kako strimimo v večje strojne napravo, krog katere si je dajalo opravka nekaj delavcev.

»To bo novo — kvert — ogrodje, stroj za hladno valjanje trakov. Montaža tegega stroja je neposredno vezana na proizvodnjo bele pločevine, oziroma bi morali hladno valjane trakovce uvažati iz drugih železarn. Dosedanje podobni stroj ni zadoščal niti za potrebe hladne valjarne, da ne gorimo o kvaliteti, ki je za bele pločevine sila občutljiva. Vrzeli bo odpravljena z novim streljem, ki bo tako po količini kot kvaliteti daleč prekosil dosedanja. Saj ima novi stroj to prednost, da valja v obe smeri. Njegova tehnična zmogljivost pa je 300 milimetrov v minut, zmogljivost dosedanja stroja pa je bila le 40 milimetrov.«

Program izgradnje omenjenih naprav je bil pripravljen že pred leti, vendar je leta 1956 zaradi omejitve gospodarskih investicij bilo odloženo. Pa ne naprave za bele pločevine, še nekaterje druge so morale počakati. Z novimi stroji in napravami, ki bodo vključene v redno proizvodnjo z novim letom, se bo jesenški kolektiv znatno približal svojemu programu, programu kvalitetnejše proizvodnje. — Ob letošnjem prazniku republike mu želimo kar največ uspehov, zlasti na področju naprav za boljšo kvaliteto. —



Pionirji-zadružniki med šolsko telesno-vzgojno uro

Spomini na ilegalno delo kranjske mladine

Mladost v boju

Zadnja leta pred vojno je imela organizacija SKOJ v Kranju te dokaj pomembno vlogo. Pred Hitlerjevim napadom na Čehoslovaško 1938. leta so bile ob odhodu čeških državljanov-prostovoljev s kranjskega kolodvora v Kranju organizirane prve večje demonstracije. Skojevcvi (študent Jože Cvar, urarski pomočnik Božo Ružigaj in drugi), ki so sodelovali z Mestnim komitejem KP, so organizirali okoli 300 naprednih mladincev v povorko, iz katere so se slišali klici: »Mi smo s Čehi, dol s Hitlerjem in kravimi fašizmom! Ko je kolona demonstrantov prišla po Jelenovem klaku v mesto pred knjigarno Simon Jenko, smo nateleli na kordon žandarjev. Leti so se z bajonetom na puškah v strelski vrsti bližali celu kolone. Neoboroženi smo se morali raztezati, naslednji dan pa so žandarji nekaj mladincev zaprlji.

Na kranjski gimnaziji je delovalo napredno srednješolsko društvo »Jugoslovene«, v katerem je sodeloval tudi Stane Zagari, ki so ga za klerikalnega režima izključili iz sedmega razreda gimnazije z utemeljitvijo, da »rover proti državi«. Leta 1940 pa je bil na Gorenjskem organiziran tudi predvojaški tečaj (vodil ga je načelnik Sokola Franc Raker, ustreljen leta 1942 v Žirovnici-Moste). Večina tečajnikov je pridobljeno vojaško znanje uspešno uporabila v partizanih.

PRVO LETO OKUPACIJE

Ob napadu na Jugoslavijo se je več kot 60 mladincem iz Kranja odzvalo pozivu Partije: »Braniti domovino pred fašizmom!«

Stane Zagari je oče (Stane Zagari st., glavni organizator KP na Gorenjskem, in član Vojnega komiteja za oboroženo vstajo na Gorenjskem — narodni heroj, ki je padel v borbi pri Crngrovu ponadi 1942) julija 1941 poklical iz Ljubljane, in Stanku je začel mladino organizirati v ilegalno delo. Tudi sam je živel ilegalno ter se zadrževal v Kranju, Semperetu, v Stražišču, Dobravi pri Kropi, na Jeseničah in drugod. Bil je nemoreni pri svojem delu in kmalu so v številnih krajinah Gorenjske nastajale nove skojevske organizacije in organizacije Mladinske osvobodilne fronte. Pri delu mu je največ pomagal Tugo Vidmar iz Struževega. Ker je Stanko dobil nalogu, organizirati oboroženo vstajo v bojiščku kotu, je njezino delo v Kranju in na Gorenjskem prevezel Tugo Vidmar.

Prva akcija kranjskih skojevcov je bila prisvojitev lesene droga na križišču pred Prahovo vilico, na katerega so avgusta 1941. leta Nemci obeseli prvega ujetega partizana Milorada Stošiča, komandanira kranjske čete. Ko je nemška patrole odkorakala mimo križišča, se je šest skojevcov na čelu s Tugom Vidmarjem in Stanetom Sinkovcem prithotilo do droga, ki so ga požagali in odnesli proti Velikemu hribu. Akcijo so nadaljevali s pisanjem parol, ki so jih Kranjčani naslednji dan lahko našli na cesti proti Naklu: »Smrt okupatorjem!«, »Vsi v borbo za svobodo!«, »Živel OF!«.

V Stražišču so se napredni mladinci zbirali okoli Vinka Hafnerja in bratov Šiškov (streljani kot talci 1942). Sestošolec Alfonz Šiška je z nekaterimi mladinci miniral progo pri Joštu. Mladincem Tugu



VIDA SINKOVEC-JANINA

NARODNI HEROJ
IVO SLAVEC-JOKI

Mladinska organizacija je leta 1943 spet močno zaživelala, ko je na kranjski teren prišel narodni heroj Ivo Slavec-Joki. Središče maledinskih aktivistov v Kranju je takrat bila Sinkovčeva hiša na vrhu Mohorjevega klanca. V njej so imeli mladinci literaturo, sanitetni material in drugo, kar so partizani potrebovali v gozdovih. V Sinkovčevi hiši so se večkrat sestajali tudi člani mestnega komiteja SKOJ.

Spominjam se večera v maju 1943, ko je Vida Sinkovec-Janina (ustreljena) bila skupno s Tanjo Odrovo v Lajšah od belogradistov aprila 1945), sekretarka mestnega komiteja SKOJ, braha zadnja radijska poročila o velikem prodoru ruskih čet ob zmagi pri Stalinogradu. Se bolj pa se spominjam, kako je nekega poletnega dne istega leta ob napovedanih urah med nas stopil neznanec v športni obleki in pozdravil: »Delu čast!« Mi pa smo orgovorili: »In oblasti! Janina nam je predstavila sekretarja mestnega komiteja KP tovarša Jokla. Sestanek je trajal precej časa, zaključil pa je Joki z besedami: »Zadovoljen sem z vašim delom, vendar bo potrebno dejavnost še bolj razširiti. Masovnost v maledinski organizaciji — naj vam bo glavni cilj! Pri delu vam želim tudi v prihodnjem množično skupko, pri transformatorju v Struževem, na Kokrici, v Rakovici in drugod.«

STROGA KONSPIRACIJA

Delo v okupiranem Kranju, kjer je mrgelelo nemških vojakov, policistov in gestapovcev, je bilo težavno. Po krvavih izkušnjah, ki jih je doživel mladinska organizacija, je bilo delo 1942. leta stroga konspirativno in posamezniki, ki so se po strečnem naključju izognili aretacijam, so obdržali zvezne z mladinci — partizani, s katerimi so se sestajali na Pševem pod skalco, pri transformatorju v Struževem, na Kokrici, v Rakovici in drugod.

M. Rutar

7. novembra 1943 ob 10. uri dopoldne je zazvoril telefon...

Prijel sem slušalko. Nekdo je klical z Bledu. Bil je ženski glas, ki me je vabil, naj naslednji dan popoldne ob 3. uri počakam pred Park hotelom na Bledu, kjer je bil sedež Gestapa. Spoznavalni znak bi bila kriantema v moji gumbenici, ona pa bo imela v roki torbico. Ob koncu pogovora je poučila, da gre za večne stvari.

Avtobus se je ustavil pred Park hotelom. Izstopil sem in neopazno pogledal na levo in desno. Potnikti so se že razšli, ko sem ugledal žensko s torbicami. Iz gumbnicem sem vzel kriantemo in šel proti njej. Ženska pa se je obrnila in šla proti Straži preko Zeleč. Sel sem za njo. Počakala me je in se mi predstavila: »Jaz sem Hilda Gerkmanova in gotovo se spominjate, da sta z mojim bratom Stankom hodila v šolo.« — Tedaj sem se spomnil, da je Hildina sestra Mara v partizanih na Koroškem in da je njen brat Stanko medtem že paadel nekje na Dolenjskem.

Prišla sva k njej na dom. Razložila mi je načrt, kako bo treba

Zveza s Koroško

vzpostaviti zvezo s Koroško oziroma nadaljevati zvezo, ki je že obstajala. Pomagati bomo moral tovanščem v Mačah nad Svečami. V pismu, ki sem ga dobil od Hilde, je bila naloga, kaj vse moram preskrbiti za tovanščem. Dogovorila se sva tudi za odhod in Hilda mi je povedala, da bo šla z name tudi Žnidarjeva Mara iz Nove vasi, ki ima tudi načrt za pot iz Sveča do Mač. Imela je tudi hčino Štefliko, v kateri so nas na skedenju čakali Matija Verdičnik-Tomaž, Remec Egon-Borut in Mara Gerkman. Dogovorila sva se še, da bomo odpotovali z vlakom 11. novembra ob 8.30 iz Lesc, vsak pa bo vzel s seboj po en ali dva kovčka, napoljena s tehničnim materialom, perilom, hrano in drugim.

11. novembra 1943 zjutraj sem se v Radovljici vsedel na vlak. V Lescu sta vsaka z dvema kovčema vstopili še Hilda in Mara. Vožnja je bila dokaj neprijetna, vendar smo se srečno pripeljali do Sveč na Koroškem.

Prišla sva k njej na dom. Razložila mi je načrt, kako bo treba

odzdravil. Histro sva se pogovorila in zvedel sem za pot v Mač. — Možakar pa mi je dejal, da smo imeli srečo, ker smo naleteli na pravega, in sicer zato, ker Nemci vsakega, ki gre proti Mačam, spremljajo z vso pazljivostjo.

Kovčke smo odložili, jaz pa sem jo mahnil v Sveče in z glasnim »dobro jutro« stopil v prvo hišo poizvedoval za pot. Neka ženska na vratih mi je odzdravila: »Heil Hitler! Vrišč otrok me je opozoril, da sem zašel v »Kindergarten« in da je ženska vodja te ustanove, nadutna nacistka z znakom »Parteiengenosse«. Sva pri sebi sem na tistem zakiel, se oprostil, češ da nisem svoje sorodnike, in se vrnil k Hildi in Mari.

Naredil sem kratek načrt. Obrnili smo se spet proti Svečam in jo mahnili po klancu navzgor z misljijo, da so tudi na Koroškem partizani prav gotovo v gorah in v dolini. Med potjo smo srečali starejšega možaka z velikimi brki. Pozdravil sem ga spet z glasnim »Dobro jutro!« Tudi on mi je slovensko

Resnična pravljica

Minkec, pojdi sem! smo jo klicali in pri tem jo je marsikdo nagajivo potegnil za mali, rdeči nosok, za ušeska, ali pa jo je učipnil v mala, polna ličeca. Bila je tako kot polna luna. Imeli smo jo radi, pa naj je bila pridna ali nagajiva. Vsakdo je porekel:

»Minkec je že priden deklki, čeprav zdaj vselej še ne uboga. Pa bo že postala pridna, saj ima še desti let pred sabo.«

Minkec pa je bila, kakor vsi drugi deklki, včasih pridna in drugič spet čez mero nagajiva in neubogljiva. Pri tem pa, kakor vsi otroci, strahotno radovalna. Ni je bilo moč ugnati v koži rog. Venomer je čebljala in spraševala:

»Stric, ata, mama, zakaj pa to, zakaj pa ne tako in zakaj zopet to? In tako je izbrbljala celo vrsto vprašanj vsak dan.

Minkec je rasla in rasla, da tegu drugi še opazili niso. Še vedno so jo imeli za majhno in nevedno. Vsi doma so bili sveto prepričani, da ne zna o ničemer razmišljati, da ji nobena reč na svetu ni mar.

Minkec pa je mnogo razmišljala, marsikaj je že vedela in tudi mnogokrat svoj piskerček zraven prisostvila, da so ji vedno rekli, da nič ne ve in naj bo tiho. Tedaj se je po navadi prav grdo namrdnila in odšla po svoje.

Minkec ni bila zadovoljna z opravljanjem nepomembnih opravil. O sebi je mislila, da je sposobna več napraviti in jo je najbolj ujezilo, kakor vse otroke, kadar so jo starejši podcenjevali in se ji smejali: »Kaj pa ti zmoreš, revica, saj še samo sebe ne moreš opraviti! Ali ne vidiš, da imam mašo vse polno dela s tabo?«

Morda bi pri vsem tem tudi ostalo in bi Minkec še dolgo poslušala, kako jo povsod in na vsakem koraku dobrohotno podcenjujejo in omalovažejo, če se ne bi zgodiло tole.

Prišla je vojna! Sovražnik se je vselil v deželo. Miru pa že od začetka ni imel nikjer. Kjer je bil partizan, tam za sovraga ni bilo potnika.

Ne vem več točno, mislim pa, da je sneg že tretjo zimbo pobieli našo puntarsko zemljo, ko se je to zgodilo.

Kdo od vas ne pozna prelep zgodbe o Rdeči kapici? Vsi ste jo že mnogokrat slišali ali prebrali. Kako ste občudovani njen pogum, ko se ni bala iti skozi gozd, ko se ni bala volka. Toda, vse to je bila le izmišljena pravljica. Zdaj pa poslušajte resnično pravljico.

Vsepovsod je na debelo ležal sneg. Bili so veliki zameti in še venomer je snežilo. Visoko gori v planini, kamor je poleti Minkec večkrat hodila z očetom, je bila četa partizanov. Oče je hodil k njim in tudi Minkec je večkrat vzel na sklepni.

Tedaj ji je vselej dejal: »Moj mali Minkec, glej, da ne boš kaj je bil izmed partizanskih taborišč. Tedaj so Nemci obkolili vas, da bi partizani nihče ne mogel sporočiti, da so v vasi in da jih misijo napasti. NIKOGAR starejših niso pustili iz resno.

Sama pri sebi si je dejala: »Boste že videli, kaj zmorem. Pokazala vam bom, da nisem kar tako. Kaj pa zato, če sem majhna in smešna. Kar smejet se mi. Saj nisem prav ničuda.« Na tak način je modrovala v sklepni.

Nemci so lepega zimskega dne

ci je niso ustavili. Sneg je veden padal in padal in sproti je zagrebal sledi male deklki noge. Udirala se je prav do pasu. Bila je premočena in utrujena. Iz snega je skoraj ni bilo videti.

Dolgo je že hodila in ni mogla prav vedeti, ali hodil prav, ali ne; obšla jo je tesnoba. Sneg je padal še v večjih kosih in veter je bril in delal zamete. Minkec pa je bila tako sama v zasneženi pokrajini.

Po obrazu so ji že začele polzeti debele solze, premalo je bilo poguma in zvezdograd zdravil pridrveli v vas in jo obkolili. Nekdo izmed domačinov je bil izdal, da je v bližini vaš partizanski taborišč. Tedaj so Nemci obkolili vas, da bi partizani nihče ne mogel sporočiti, da se je stopila z belim pláščem, ki je pokrival zemljo. Hodila je in gledalo je, kakor da se vali navrebri snežena kepa, ki je postela in se zopet valila navrebri.

Ko je mislila, da je že pred taboriščem, je začela vptiti: »Partizani! Svabi vas hočeo poloviti!«

Potem pa se imena, ki jih je poznala: »Luka, Janez, Toneš...«

Naša sreča je bila, da je bil prav tedaj na straži Luka. Sprva je slišal neke glasove, a je mislil, da piska veter. Potem pa se mu je zazdelo, da je res mal Minkec. Slišal ne bi klicala, ker se ni vedel videti iz snega.

Bila je močra, bela, premražena in solzna od mraza in bolečine, od ljubezni in skrbi za nas; na koncu pleda so se na cofki cingljale iz ledene svečke. Odnesli smo jo v taborišče, kjer nam je povedala, da je slišala doma.

Takrat smo ji vsi prvi verjeli in se ji nismo smejavili. Mali Minkec je naših očeh postala mala in obenem velika junakinja.

Vzeli smo jo s sabo, ko smo se umaknili. Vsi smo jo hoteli nositi, vendar smo jo imeli resnično radi, ne več samo kot otroka, ampak kot nekaj dobrega, pogumnega, nekaj velikega.

Cez nekaj dni, ko je nevarnost minila, smo jo odnesli domov, da smo domačim pregnali skrb, ki jih je vse te dni tlačila, čeprav smo jasni že prej dali vedeti, da je pri njej.

Tudi doma so bili ponosni na malega Minkeca in so ji rekli: »Saj smo pravili, da naš Minkec ni kar tako.« Pa niso pozabili redi se to: »Samo malo bo morale da zrapili.«

Martin Prešeren

Otmar Novak



Martin Prešeren in kurir Janez Krivčev v Dragi pod Begunješčico aprila 1944

Z obiska v Elektro-Kranj Majhen kolektiv - velika energija

Vsa naša dežela je preprežena s številnimi žicami, po katerih se »pretaka« nevidna energija — elektrika. Žično omrežje pa je postalno gosto na Gorenjskem zlasti zadnjih let. V kranjskem okraju so ostale le še zelo redke gorske vasice brez električne energije, kjer pa bodo v najbližji prihodnosti tu-

je to delo, zato podjetje vedno občuti tudi veliko pomanjkanje delovne sile. Terensko delo ob vsakem vremenu res ni posebno mikavno, večkrat pa je tu- di dokaj nevarno.

900 KILOMETROV ŽIC

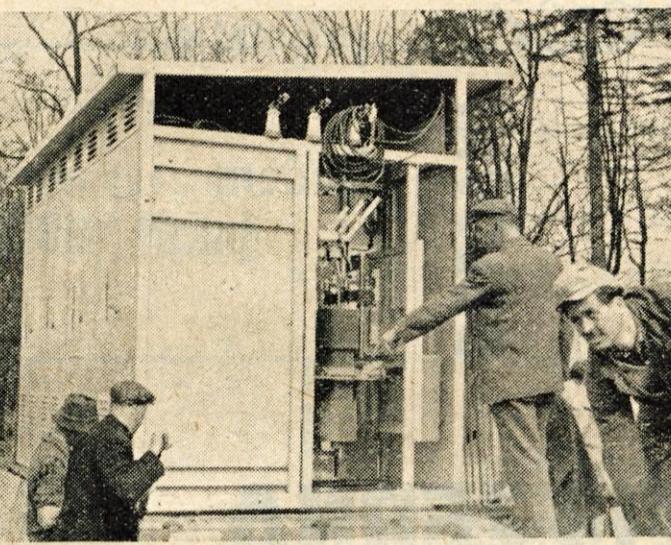
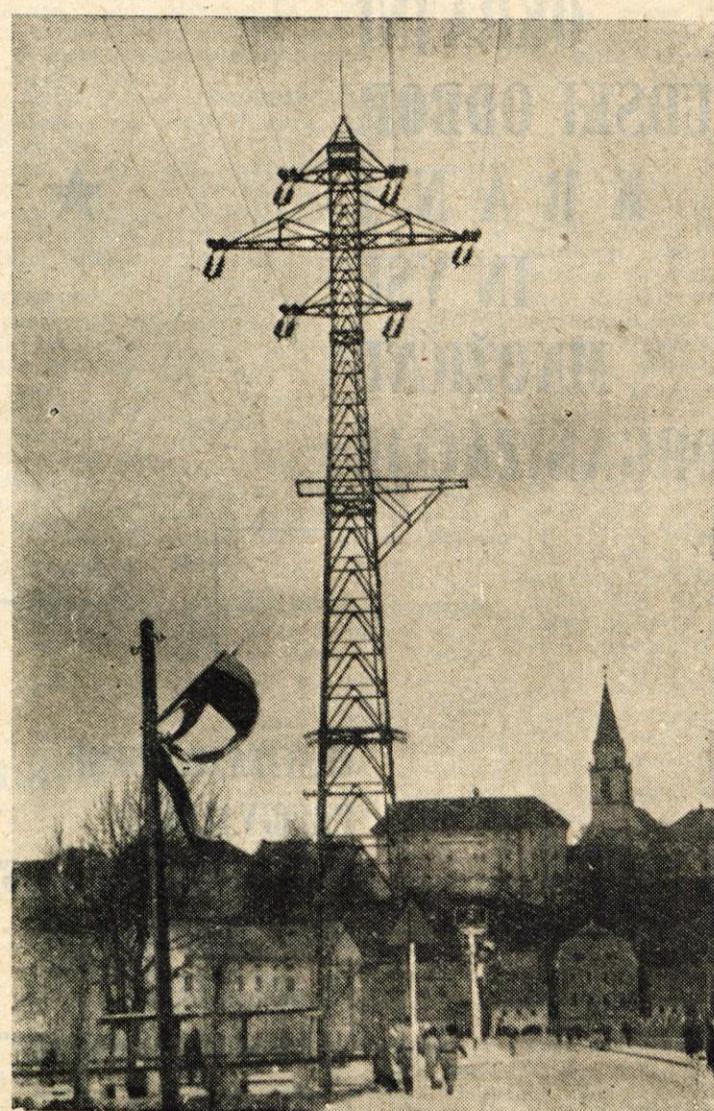
V ilustrirjo, da bi se laže seznanili iz obsegom podjetja, naj

gije in so bile vključene v obstoječe električno omrežje.

Naloga podjetja v prihodnjem letu bo predvsem obnavljanje nizkonapetostnega omrežja v krajih, kjer so nove transformatorske postaje. S tem bo podjetje zmanjšalo izgubo električne energije zaradi zastarelega omrežja, hkrati pa pridobilo tudi na moči toka.

Nič manjši uspeh, zaradi gospodarske koristi pa morda še večjega pomena, je bila za podjetje letos nova razdelilna postaja na Laborah pri Kranju. Nova razdelilna postaja bo služila predvsem za napajanje z električno energijo industriji (Inteks, Sava, Planika, Iskra, Zvezda itd.) in za široko potrošnjo na področju Stražišča, Cirč, Huj in Hrastja.

Podjetje Elektro-Kranj je imelo v preteklem letu tudi precej rekonstrukcijskih del. — Tako je v Skofji Loki, Poljanski in Selški dolini rekonstruiralo daljnovidovo na 10 kV (kilovolt) napetosti (prej le 5—6 kV) in s tem zmanjšalo izgube in povečalo prenosne zmogljivosti. S tem je sedaj zagotovljena za vse omenjene predele zadostna električna energija, kar daje sedaj tudi možnost elektrifikacije v Sorici, Davči, Danju, Zalem logu in drugih krajih. — Omenjeno delo je podjetje izvršilo v rekordnem času zaradi velikega prizadevanja vseh članov delovnega kolektiva.



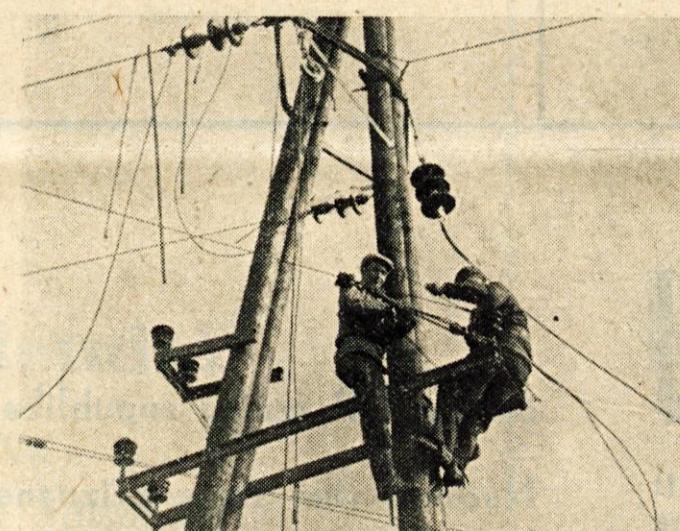
Med gradnjo nove razdelilne postaje na Laborah pri Kranju

di že lahko zamenjali brleče ju Elektro-Kranj je 300 km daljnovidov visoke napetosti, 600 kilometrov nizkonapetostne spregovore številke. Na območju

za tako hitro elektrifikacijo skrbi vsa naša družba, vsekakor pa najbolj in neposredno elektro-podjetje. Eno izmed teh smo pred dnevi obiskali, in sicer Elektro-Kranj. — Malošteviljen je njegov kolektiv, saj šteje le 125 članov, kljub temu pa oskrbuje veliko področje z električno energijo. Elektro-Kranj meji s svojimi električnimi napravami vse do Medvod preko Škofjeloških hribov v Selško dolino, meja pa nato poteka preko Jelovice do Brezij v Tržič, na Ljubelj, od tod na Jezersko, pa v Cerkle in preko Kamnika in Domžal v Medvode. V tem območju so torej zajete občine Kranj, Škofja Loka, Železniki, Tržič in številni kraji sosednjih komun.

OD PROJEKTORA DO TRANSFORMATORJA

Elektro-Kranj ne skrbi le za vzdrževanje obstoječih električnih naprav. — Njegova dolžnost ima širši značaj. — Neenough mora skrbeti tudi za gradnjo novih naprav: transformatorskih postaj, razdelilnih postaj in omrežja. Novogradnje, razumljivo, narekujejo potrebe, ki so iz dneva v dan večje. — Delovni kolektiv podjetja pa sam skrbi in izdeluje projekte ter tudi sam gradi. Razen tega ima podjetje vpeljano tudi servisno službo v Kranju — instalacije, popravila sodobnih gospodinjskih pripomočkov. Vsekakor pa je osnovna dejavnost podjetja: redno dobavljanje električne energije na vsem območju. Zahtevno in naporno



Delo na daljnovidu

ga omrežja, 155 transformatorskih postaj in 5 razdelilnih postaj. Vse te električne naprave imajo skupni učinek 23.000 kVA (kilovoltamperov).

V ENEM LETU 37 NOVIH TRANSFORMATORSKIH POSTAJ

Vsekakor je največji uspeh Elektro-Kranj v preteklosti za obdobje nekaj več kot enega leta, da je kolektiv zgradil 37 novih transformatorskih postaj. Te so bile namenjene predvsem za izboljšanje električne ener-

POMEMBNA REKONSTRUKCIJSKA dela, ki pa bodo končala še konec prihodnjega leta, so bila tudi v Tržiču. Znano je, da je bilo tržiško električno omrežje najslabše in najzastarejše morda v Sloveniji (izhaja še iz časa barona Bornja). — Negodenovanja zaradi slabe električne energije je sedaj konec. Letos je podjetje rekonstruiralo nizkonapetostno omrežje za industrijo in splošno potrošnjo, v prihodnjem letu pa bo gradilo nove transformatorske postaje, s čemer bo elektrifikaciji Tržiča za daljše obdobje zadodeno.

POMEMBNA GRADBENA dela je podjetje izvršilo tudi v Kranju. Zgrajenih je bilo šest novih transformatorskih postaj (na istem področju jih je bilo prej samo 7) in s tem počačalo električno energijo za 100 odstotkov.

Omenimo naj še nekaj pomembnejših del podjetja v bližnji preteklosti. Elektrifikacija Kravca, Jezerskega in Kokre, počačanje transformatorskih postaj in omrežja Podnart-Ovsje-Poljščica-Naklo, rekonstrukcija visokonapetostnih daljnovidov v Medvodah in tako dalje.

NEUPRAVICENO RAZBURJANJE POTROŠNIKOV

Vse naštete in še številne druge električne naprave so razprostre po velikem področju

iu. Naprave so večkrat težko dostopne in oddaljene, stoe na slabih terenih in so izpostavljene vremenskim neprilikam (sneg, strele in podobno), zato česar pride večkrat do okvar in razumljivo do prekinitev električnega toka. Da bi v takšnih primerih potrošniki v najkrajšem času spet dobili električni tok, ima podjetje stalno dežurno službo. Delo pri odpravljanju takšnih okvar je večkrat tudi smrtno nevarno. Da bi monterji lahko čimprej dospeli na kraj okvare, je podjetje nabavilo več motornih prevoznih sredstev. Skratka podjetje je podvzelo vse možne korake, da bi lahko okvare najhitreje odpravilo. Potrošniki pa tega večkrat ne uvidijo. So primieri, ko strela udari v transformator in ostanejo potrošniki največkrat le za kratki čas brez toka, da pa prekinitev dolže podjetje, mu očitajo malomarnost in podobno. Vsekakor bi morali imeti potrošniki v takšnih primerih več razumevanja do delovnega kolektiva Elektro-Kranj.

Večkrat pa je potrebno, da podjetje tudi samo izklopi električni tok. To je potrebno zaradi kontrole naprav in pravocasne nadomestitve dotrajanih šiti.

Dolga je vrsta uspehov in problemov, s katerimi se srečuje delovni kolektiv Elektro-Kranj. Samoupravni organi in uprava podjetja, so svojih uspehov veseli, v še večje zadovoljstvo pa jim je, če so z njihovim delom zadovoljni tudi potrošniki, zato skušajo skupno vsak problem kar najuspešneje rešiti.

Vsem sodelavcem, potrošnikom in vsem delovnim ljudem ob Dnevu republike iskrene čestitke

**ELEKTRO-KRANJ
KRANJ**



Polaganje kabla

**OKRAJNI
LJUDSKI ODBOR
K R A N J
IN VSE
MNOŽIČNE
ORGANIZACIJE**



ČESTITAJO VSEMU
PREBIVALSTVU
K 16. OBLETNICI ROJSTVA
NOVE JUGOSLAVIJE
IN MU ŽELIJO
V NADALNJI GRADITVI
NAŠE SOCIALISTIČNE
DOMOVINE
VELIKO USPEHOV

KOLEKTIV



DELOWNI

Ob najlepšem
prazniku
naše domovine
Dnevnu republike
iskrene čestitke
vsem poslovnim
priateljem
in delovnim
ljudem

**ŽELEZARNA
JESENICE**

TISKANINA



tovarna tiskanega blaga

KRANJ

Telefon: centrala 173-176

čestita k Prazniku republike 29. novembru

Nudimo vam svoje priznane izdelke:
bombažne in stanične tkanine
v vseh modnih barvah in odtenkih

Naše tkanine so znane na domačem in inozemskem
tržišču kot kvalitetne po izdelavi in trajnosti
Naročila izvršujemo točno in solidno

Ob Dnevnu republike plamteč pozdrav

**Predilnica
Tkalcnica
Apretura
Šivalnica**

**TEKSTILNA TOVARNA
„INTEKS“ - KRANJ**

Nudimo prvorazredno blago in to:
cefirje, pepeline, flanele, velveton, žepne
robce, odeje in kanafase



Sava

Tovarna gumijevih izdelkov

Kranj

ki je že skoraj 40 let vodilna tovarna te strok v Jugoslaviji. Nešteoto pismenih in ustnih priznanj našim odjemalcem glede cene in kvalitete nam daje zanesljivo jamstvo, da je postal to dejstvo neizpodbitna resnica. Zato tudi v bodoče, kadar boste kupovali gumene izdelke, zahtevajte povsod samo izdelke „Sava“ Kranj.

Za vso naklonjenost se cenjenim poslovnim prijateljem, potrošnikom in vsem državljanom FLRJ iskreno zahvaljujemo in se priporočamo še za naprej z borbenimi pozdravi in čestitkami k Dnevu republike - 29. novembra.

Kolektiv tovarne gumijevih izdelkov „Sava“ Kranj

**Komunalno podjetje
„VODOVOD“ Kranj**

čestita k Prazniku 29. novembra vsem delovnim kolektivom in mladinskim delovnim brigadam ki so sodelovale pri gradnji vodovoda „Bašelj“

OB DNEVU REPUBLIKE
29. NOVEMBRU
PLAMTEČ POZDRAV!

„Uniforma“
KRANJ

**Obrtno podjetje
„Instalater“ Kranj**

pošilja iskrene čestitke ob 16. obletnici rojstva nove Jugoslavije vsem delovnim ljudem

Ob 16. obletnici

rojstva
nove Jugoslavije

DNEVU REPUBLIKE

pošilja
iskrene čestitke
vsem
delovnim ljudem

delovni kolektiv

Avtopromet

Kranj

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 27. NOVEMBRA
12.15 Radijska kmečka univerza — Ing. Franc Cafnik: Izboljšanje dela gozdarskih oddelkov pri kmetijskih zadrugah; 13.30 Heribert Svetel: Štiri humoreske; 14.25 Radijska šola za nižjo stopnjo: Štajerska pri-poveduje; 15.40 Iz svetovne knji-ževnosti — Grace Metelious: Pija-na bratovščina; 16.00 Petkov kon-cert ob štirih; 17.10 Razgovori z volivci; 17.20 Zabavni orkester RTV Ljubljana; 18.00 Človek in zdravje; 18.10 Spored partizanskih; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Te-denski zunanje-politični pregled;

naših solistih in skladateljih; 18.00 spominov; 18.20 Janko Gregorc: Odlomki iz operete »Melodije srca«; 18.45 Razgovori o med-narodnih vprašanjih; 20.00 Zbo-rovska pesem slovenske nove romantike; 20.30 Radijska igra — Oskar Davič: Zrenjanin; 22.15 Za ljubitelje zabavne glasbe.

SREDA, 2. decembra

8.05 Mladina poje; 9.00 Jezi-kovni pogovori; 9.15 Izbrali smo za vas; 10.10 Arije iz itali-janskih oper; 10.40 Iz filmov in glasbenih revij; 11.25 Radijska šola za višjo stopnjo — Her-ber特 Ruland: Vesti, ki tečejo po dnu morja; 12.15 Radijska kmečka univerza — Vet. Franc Skušek: Zdravstvena zaščita telet v farmski vzreji; 12.25 Pisani zvoki z Dravskega polja; 13.45 Baletni intermezzi; 15.55 Glasbena medigrad; 15.40 Novost na knjižni polici — Beecher Stowe: Koča strica Toma; 16.00 Koncert po željah; 17.10 Sesta-nek ob petih; 18.00 Kulturna kronika; 18.45 Domače aktual-nosti; 20.00 Izberite melodijo tedna! (zabavno glasbena odda-ja z nagrado); 20.40 Muzio Cle-menti: Sonata št. 2 v b-molu; 21.00 Gioachino Rossini: Gospod Bruschino, opera v 1 dejanju; 22.15 Plesni orkester Radia Köln Kurt Edelhagen.

ČETRTEK, 3. decembra

8.40 Poje zbor Slovenske fil-harmonije pod vodstvom Jože-ja Hanca; 9.00 Počasne in po-skočne; 11.10 Z evropskimi ples-nimi orkestri; 11.30 Oddaja za cicibane; 12.00 Štiri znane slo-venske samospeve zapoje Mirja Brajnik, pri klavirju Marijan Vodopivec; 12.15 Kmet nasveti Vet. Franc Černe: Umetno ose-menjevanje svinj; 12.25 Manuel de Falla: Drugo dejanje opere »Kratko življenje«; 13.30 Pesmi in plesi bratskih jugoslovenskih narodov; 14.25 Šport in šport-niki; 15.40 S knjižnega trga; 16.35 Popevke se vrstijo; 17.10 »Kaj bi jaz tebi dal«; 18.00 Tu-ristična oddaja; 18.15 Spozna-vajmo naše umetnike — VIII.; 18.45 Radijska univerza — Pro-fesor dr. Jan Dembowsky: Glav-ne poti in stranpoti živalske psihologije; 20.00 Cetrtkov ve-čer domačih pesmi in napevov; 20.45 Napevi iz Mehike.

**Gozdno
gospodarstvo
Kranj**

pošilja
iskrene čestitke
ob 16. obletnici
rojstva
nove Jugoslavije
vsem
delovnim ljudem

Bombažna predilnica in tkalnica Tržič

- PREDILNICA
- SUKANČARNA
- TKALNICA
- BELILNICA
- BARVARNA
- APRETURA

proizvaja

kvalitetne bombažne tkanine: surove in beljene v širini od 70 do 200 cm, industrijsko prejo do številke Nm 50, prejo za domačo obrt in sicer mulle, double, knitting in hardwater

Kmetijska poslovna zveza Kranj

**MLEKARNA
KRAJN**

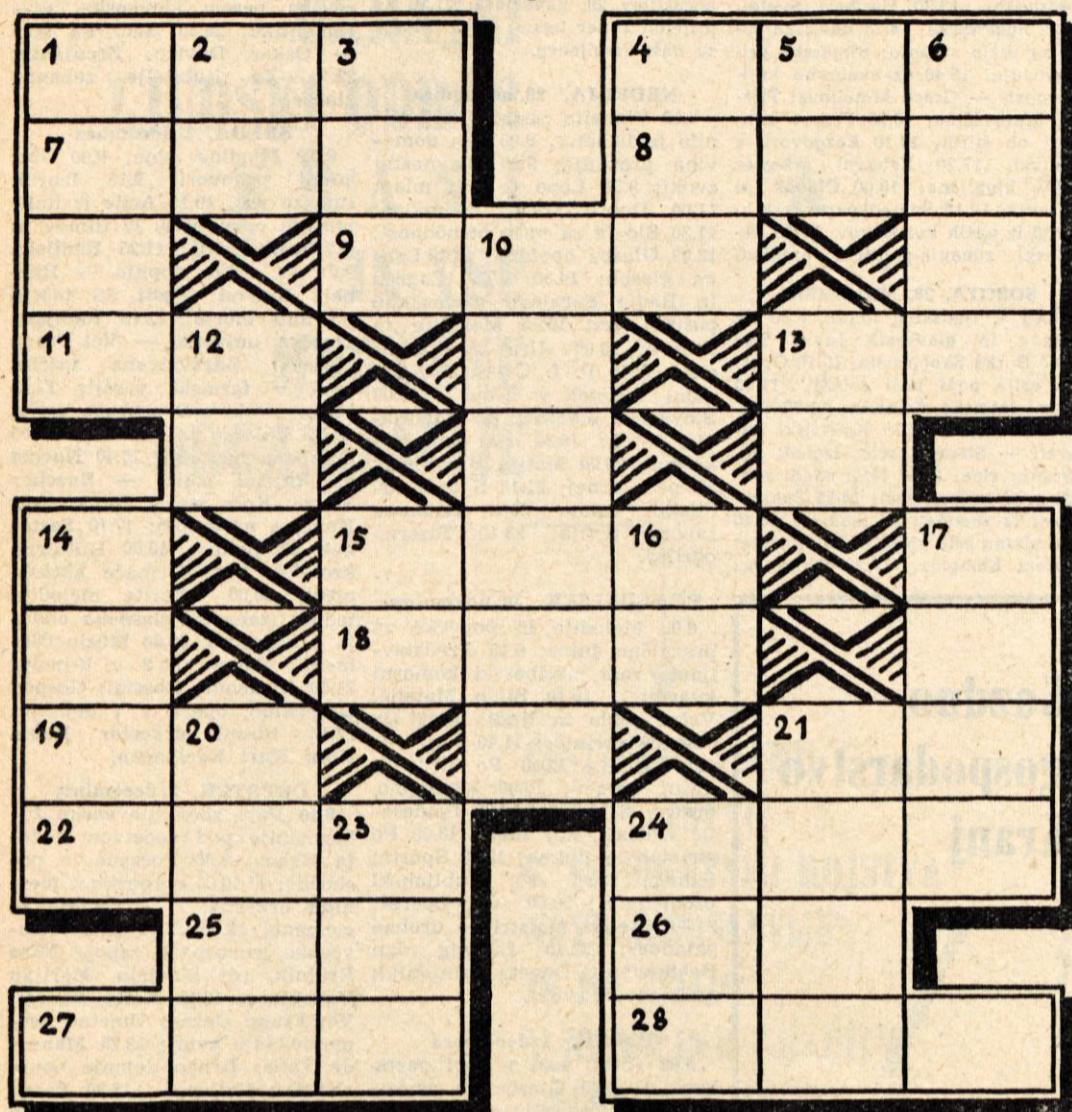
pošilja
ob Dnevnu republike
29. novembra
vsem delovnim ljudem
iskrene čestitke

Trgovsko podjetje

**KURIKO
KRAJN**

želi vsem
delovnim ljudem
ob Dnevnu republike
še več
delovnih uspehov
v prihodnosti

Nagradna zlogovna križanka



Vodoravno: 1. kukati, 4. spa-
ka, pokveka, 7. del moške gar-
derobe, 8. razgovori, 9. premi-
kati se sem in tja, 11. zaklop-
ka, 13. mesto v severni Italiji,
15. naša največja reka, 18. po-
gon (policijska...), 19. pege,
madeži, 21. velike okrasne pti-
ce, 22. prebivalci Zemlje, 24.
zgodaj, 25. vrsta bonbonov, 26.
izginal je kot..., 27. naočniki z
držajem, 28. dvigati (srbohrv.).

Naprejno: 1. donosen, prido-
biten, 2. osvežilna pijača, 3. ve-
likani, 4. prislov kraja, 5. kos
rudnine, 6. zatrpati, zadelati,
10. privid, čudna zmeda, 12. hol-
anskoto mesto, 13. zemeljska
smola, 14. uničevalna strast, 15.
žensko ime, 16. vežba, 17. histo-
rija, 20. vaščanke, 21. opis, raz-
laga z drugimi besedami, 23.
ime ruskega premiera, 24. na-
polni z dimom.

Za pravilne rešitve smo pri-
pravili naslednje nagrade:

1. nagrada 5000 din
2. nagrada 3000 din
3. do 10. nagrada po 1000 din
11. do 20. nagrada po 500 din.

Rešitve pošljite na uredništvo do vključno 11. decembra, javno žrebanje pa bo v prostorjih uredništva v soboto, 12. de-
cembra 1959 ob 16. uri.

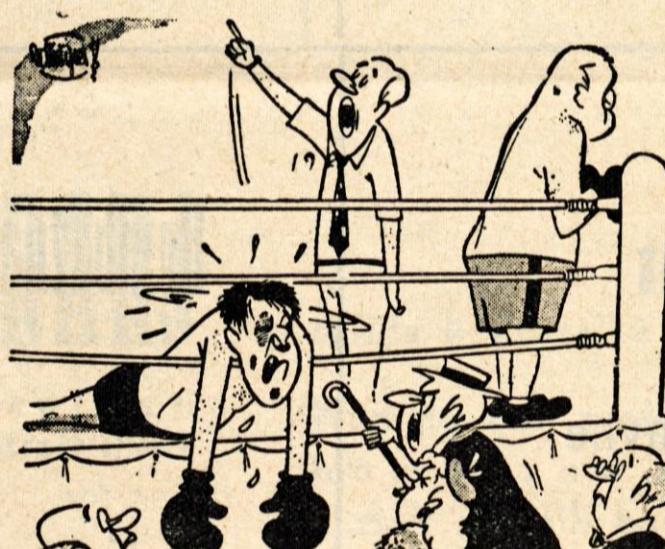


»Lepa stvar, avtomatična vrata pri tramvaju!«



»... in tega sem dobil v sobi svoje žene, ko sem se vrnil s službenega potovanja!...«

ZA RAZVEDRILO



»Hej, slišiš ti, ali boš še dolgo koketiral z mojo ženo?«

Žrtev, jo ubili in spet oditi. Človek je poiskal najbolj nezavarovan prehod do našega Mesta.

Baley je nejeverno stresel z glavo. »To je preveč neverjetno.

Ali so vaši poskušali vse, da bi preverili te teorijo?«

»Da, smo. Vaš policijski komisar je prišel na kraj zločina neka trenutkov kasnejne...«

»Vem. Sam mi je povedal.«

»To je, Elijah, še en dokaz, da je bil umor vnaprej premišljen. Vaš komisar je sodeloval z dr. Sartonom in dr. Sarton je hotel prav preko njega izpeljati prve poskuse za infiltriranje robotov, kakršen sem jaz, v vaše Mesto. Njun jutranji sestanek bi moral le še potrditi nekatere stvari v zvezi s tem. Umor je, razumljivo, prekrizal račume, vsaj začasno. In dejstvo, da se je to zgodilo prav v času, ko je bil vaš komisar v Mestu Vsemircev, je napravilo vso stvar še težjo in neprilejnjejo za Zemljo in za naše ljudi. Toda nisem želel povedati tega... Vaš komisar je na kraju zločina. Rečemo mu: Zločinec je moral prehoditi nenaseljeni prostor. Odgovarja nam, kot ti: nemogoče, ali morda: neverjetno. Bil je zelo razburjen in morda ga je to oviralo, da ni dojet bistva stvari. Tda klub vsemu smo ga pripravili do tega, da je začel razmišljati tudi o tej možnosti.«

Baley se je z vršičkom jezika dotaknil zgornje ustnice in tako buljil predse. Potem je rekel: »Preko nenaseljenega prostora?«

»Daa.«

»Preko nenaseljenega prostora? Sam?«

»Zakaj ne?«

»Peš?«

»Peš, seveda. Peščenje bi ga najbolj zavarovalo pred tem, da bi ga kdo odkril. Umor se je zgodil zjutraj in dotični je odšel na pot nekaj ur pred svitanjem.«

»Nemogoče. V Mestu ni človeka, ki bi storil kaj takega. Zapustiti Mesto? Popolnoma sam?«

»V navadnih okoliščinah bi bilo to zelo neverjetno. To dobro vemo tudi mi, Vsemirci. Zato naše straže čuvajo samo vhod. Celo v Velikem Uporu so vaši ljudje napadali samo Pregrado, ki je ščitila vhod. Nihče ni vstopil iz Mesta.«

»Kako torej?«

»Zdaj imaya pred seboj nemavdom situacijo. To ni brezglavi napad množice, ki gre po poti najmanjšega odpora, marveč je organizirana akcija manjše skupine, dobro zamišljena, da bi udarila v najšibkejšo točko. To pojasnjuje, kako je, kakor pravil, neki prebivalec Zemlje mogel vstopiti v Mesto Vsemircev, priti do svoje

**Najboljši športnik
Gorenjske v letu 1959**

VLADO BRINOVEC

Na našo anketo »Izberite najboljše športnike Gorenjske«, se je letos odzvalo precejšnje število bralcev, in sicer iz Kranja, Jesenic, Ljubljane, Škofje Loke, Zeleznika, Preddvora, Nakla, Zabnice, Besnice, Kamne Gorice, Zapog in Kičeva iz Makedonije. Težko je bilo izbrati najboljše športnike Gorenjske. Vendar menimo, da je vrstni red realen, saj anketiranci omenjajo kar 46 športnikov Gorenjske. Lestvica najboljših pa je naslednja:

- | | |
|---------------------|-----|
| 1. VLADO BRINOVEC | 499 |
| 2. JANEZ KOČMUR | 483 |
| 3. VLADO MARTELANC | 375 |
| 4. SLAVICA ZUPANČIČ | 346 |
| 5. LEON PINTAR | 290 |
| 6. JANEZ TERAN | 239 |
| 7. STANE BREZAR | 98 |
| 8. PETER BRINOVEC | 96 |
| 9. CENE VALENTAR | 93 |
| 10. MARJANA PLUT | 55 |

Vrstni red ostalih pa je naslednji: Roman Seljak 49; Starc 47; Šumič 38; Klinar 35; Blenkuš 34; Jamsa 19; Tomc, Krašovec, Drobnič 13; Rekar, Zidar 11; Košnik, Janez Zavrl 10; Hlebana, Mitja Krampej 9; Mihel-

toč 1; Pečar 8; Drago Petrič 7; Lakota 6; Stružnik, Parma 5; Marjan Brezak, Langus, Grašič 4; Grmek, Florjančič, Baudek, Oblak 3; Gorjanc, Andolšek 2; Skraba, G. Kordič, Andrej Colnar, Slibar, Jemc, Eržen po 1 točko.

Prvo mesto je morda malo nepričakovano osvojil **Vlado Brinovec** (Triglav Kranj). Vendar njegov letosni uspehi doma in v tujini prav gotovo potrjujejo. Doma je samo na članskem in mladinskem državnem prvenstvu osvojil kar 5 prvih mest v posameznih disciplinah in dvakrat v štafeti 4 krat 200 m prosti. Razen tega je postavljal letos državni rekord na 400 m prosti, bil prvi na 1500 in 400 m prosti na plavalnem dvoboru Italija: Jugoslavija. Zmagal pa je tudi na mediterranskih igrah v Beyrutu na 400 m prosti in bil drugi na 1500 m prosti.

Janez Kočmur (Triglav Kranj) lanskis »prvak« se je letos uvrstil na drugo mesto. Za njega je to mesto povsem realno, kar potrjuje tudi vrednost njegove-

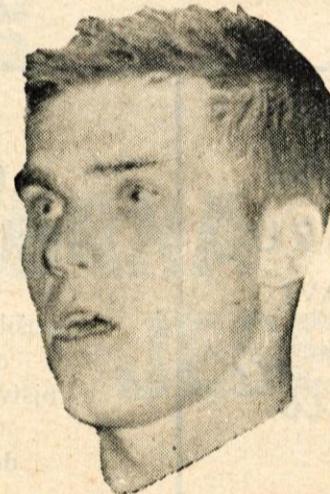


VLADO BRINOVEC

tega pa je bil uspešen tudi na raznih tekmovanjih, kjer ni nikoli razočaral.

Nepričakovano visoko se je uvrstil nogometniš **Stane Brezar** (Triglav Kranj). Je uspešen igralec Triglava in eden najboljših nogometnišev v slovenskih reprezentanci.

Cene Valentar bi s svojimi uspehi v moštvu državnega pravaka v hokeju na ledu Jesenic zaslužil med gorenjskimi športnimi prav gotovo višje mesto. Je član državne reprezentance.



JANEZ KOČMUR

ga rezultata na 100 m prosti 57,6, ki ga uvršča celo na 5. mesto v Evropi.

Vlado Martelanc (Triglav Kranj) je na nedavnjem svetovnem prvenstvu osvojil v hudi konkurenči odlično tretje mesto. Razen tega pa je tudi član državne reprezentance.

Slavica Zupančič (Triglav Kr.) je naša najboljša predstavnica smučanja. — Na mednarodnih tekmovanjih ni nikoli razočarala, in je večkrat premagala celo evropske vrhunske tekmovalke, medtem ko doma praktično še nima resnejše konkur-rence.

Leon Pintar (AMD Kranj) je letos na vseh tekmovanjih dosegel zavidične uspehe. Najimenimo samo mednarodne dirke v Opatiji, Beogradu in Franciji Ljubljana, kjer je povsod postal po pošti.

Vsi anketiranci iz Kranja, ki prejmejo nagrade, jih lahko osebno dvignejo v upravi lista po 1. decembru, ostalim bomo poslali po pošti.

Marjana Plut (Triglav Kranj) dosegla doma sicer dobre rezul-tate, medtem ko nas je na tek-movanjih v tujini večkrat razočarala. Razen tega je tudi čla-nica državne namiznoteniške reprezentance.

in med najboljšimi igralci Je-senic.

Marjana Plut (Triglav Kranj) dosegla doma sicer dobre rezul-tate, medtem ko nas je na tek-movanjih v tujini večkrat razočarala. Razen tega je tudi čla-nica državne namiznoteniške reprezentance.

»Zakaj ne?«

»To bi bilo brezupno. Ti izhodi niso zastraženi. Nismo mogli najti nobenega uslužbenca, niti koga drugega, ki bi smatral, da sodijo pod njegovo varstvo. Zdela se mi je, kakor da nihče ne ve, da sploh obstajajo. In tisti nekdo je mogel skozi tak izhod kadarkoli je hotel in se tudi vrnil po isti poti. Nihče ga ne bi mogel opaziti.«

»Je še kaj? Ali je orožje izginalo?«

»Da.«

»Pa so kakšne indikacije?«

»Nobenih. Temeljito smo preiskali tla okrog Mesta Vsemircev. Roboti na prevoznih farmah so popolnoma neuporabni za prične. Oni so le nekaj več kot navadni stroji in komaj da imajo človeško obliko. In na teh farmah ne dela niti eden človek.«

»Ali je še kaj?«

»Ker nismo nič našli na prostoru okrog Mesta Vsemircev, bomo poskušali drugod, v New Yorku. Naša dolžnost bo, da bomo proučili vse subverzilne skupine, vse organizacije...«

»In koliko časa nameravaš uporabiti za to?« ga je prekinil Baley.

»Kolikor bo najmanj mogoče, vendar toliko, kolikor bo potrebno.«

»Potem bi mi bilo ljubše, je rekel Baley zamišljeno, da bi imel pri tej zmesnjavi drugega partnerja.«

»Mem pa ne,« je odvrnil R. Daneel. »Komisar je izrazil zelo dobro mnenje o tvojih sposobnostih in lojalnosti.«

»Lepo od njega,« je rekel Baley zajedljivo. Pri sebi pa je mislil: Ubogi Julius. Čuti, da sem mu naklonjen in me hvali.

»Pa se nismo zanašali samo nanj,« je rekel R. Daneel. »Pregledali smo tvoje dokumente. Ti si v uradu nekajkrat poudaril, da ne trpi robotov.«

»Res? Imaš kaj proti temu?«

»Splak ne. Tvoje mišljene je tvoja lastnina. Toda zaradi tega smo smatrali za potrebno, da zelo pozorno proučimo tvojo psihološko konstitucijo. Vemo, da boš, čeprav ne gojil nobenih simpatij do robotov, sodeloval z robotom, če boš to sprejel kot svojo dolžnost. Ti si nenavadno lojalen in zelo spoštuješ zakon. Prav to pa potrebujemo. Komisar Enderby te je dobro ocenil.«

»Kaj pa ti? Nimaš nobenih osebnih predvodov napram mojim antirobotskim občutkom?«

R. Daneel je rekel: »Če te ti občutki ne ovirajo pri sodelovanju z menoj in če mi boš pomagal v vsem, kar od mene zahtevajo, ne bodo motili.«

Baley je umolknil. Potem je čez nekaj časa rekel: »Dobro, če jaz torej izpolnjujem vse pogoje, poglejava, kako je s teboj? Kakšne kvalifikacije imaš ti za detektiva?«

Isaac Asimov

9

Jeklene kletke

»No, če mi ne boš zameril, ti bom poskušal pojasniti. Ali mi daš kos papirja in pisalo? Hvala. Poglej, Elijah, narisal bom velik krog in ga obeležil kot mesto New York. Tu pa bom narisal malo krog, ki se stika z velikim in ga bom obeležil kot Mesto Vsemircev. Na mestu, kjer se stikata, bom narisal puščico in jo obeležil Pregrada.«

»Ne vidim,« je odvrnil Baley. »Druge poti nini.«

»Na kak način že, je rekel robot, in veseli me, da pravil tako. To je v skladu s tistim, kar so mi povedali o zemeljskem načinu mišljjenja. Pregrada je edina neposredna zveza. Toda tvoje Mesto in Mesto Vsemircev sta odprtji proti nenaseljenemu prostoru v vseh smereh. Popolnoma mogoče je, da je prebivalec Zemlje zapustil mesto skozi enega izmed številnih izhodov, prepečal nenaseljeni prostor do Mesta Vsemircev in vstopil vanj tam, kjer ga ni ovirala Pregrada.«

Baley se je z vršičkom jezika dotaknil zgornje ustnice in tako buljil predse. Potem je rekel: »Preko nenaseljenega prostora?«

»Daa.«

»Preko nenaseljenega prostora? Sam?«

»Zakaj ne?«

»Peš?«

»Peš, seveda. Peščenje bi ga najbolj zavarovalo pred tem, da bi ga kdo odkril. Umor se je zgodil zjutraj in dotični je odšel na pot nekaj ur pred svitanjem.«